

POWIAT ŚWIECKI
Twoja przyszłość

Przewodnik rowerowy

po Powiecie
Świeckim

Świecie County
Cycling Guidebook

Fahrradreiseführer
durch den Świecki
Kreis

fot. Iwona Gniż

Wstęp

Stara wierzba nad wiślanym rozlewiskiem w Trylu

Old willow by the Vistula River backwater in Tryl

*Alte Weide an dem Überschwemmgebiet
von Wisła in Tryl (Foto / Photo: Iwona Gnisz)*

Wiślana Trasa Rowerowa

Vistula Bicycle Trail

Fahrradwanderoute von Wisła

Leżący na północy województwa kujawsko-pomorskiego powiat świecki, łatwo znaleźć na mapie Polski. To tam, gdzie zieleń Borów Tucholskich spotyka błękitną wstęgę Wisły. Przyglądamy się jej uważnie i naszym oczom ukazuje się niezwykła różnorodność tych terenów. Rozległe lasy, szeroka dolina królowej polskich rzek z efektownymi punktami widokowymi, kręta nitka Wdy, głęboko wcięta w równiny, czyste jeziora, ciekawe zabudki i niezwykli ludzie, którzy dbają o zachowanie dziedzictwa borowiackiego i kociewskiego.

Trudno wyobrazić sobie lepsze zaproszenie do rowerowej przygody. Niezależnie czy szukasz adrenaliny i wysiłku, spokojnego wypoczynku z rodziną czy po prostu lubisz poznawać nowe miejsca, gwarantujemy, że znajdziesz u nas coś dla siebie. Kręte leśne ścieżki w okolicy doliny Wdy, Wiślana Trasa Rowerowa i inne znakowane szlaki rowerowe czekają na odkrycie.

W niniejszej publikacji staramy się pokazać różnorodne, rowerowe oblicze powiatu świeckiego. Mamy nadzieję, że będzie ona przydatna zarówno podczas szukania pomysłu na weekend czy wakacje, jak i podczas pobytu i rowerowych wędrówek po tych ciekawych terenach.

Zapraszamy - zachwyć się przyrodą!

Czerwony szlak rowerowy
Red bicycle trail
Rote Fahrradwanderroute

Diabelski Kamień w Leosi
Devil's Stone in Leosia
Teufels Stein in Leosia

Jania Góra - wioska chlebowa na szlaku R1
Jania Góra - the bread village on the R1 trail
Jania Góra - Brotdorf auf dem Wanderweg R1

Introduction

Świecie County, an area in the northern part of Kujawsko-Pomorskie Voivodeship, is easy to locate on the map of Poland. This is the place where the greenery of the Tuchola Forest meets the blue ribbon of the Vistula River. Watch closely and you will discover an amazing variety of this region. Vast forests, a wide valley of the queen of all Polish rivers with picturesque vantage points, a winding thread of the Wda River cutting deep into the plains, clean lakes, interesting monuments and incredible people who make sure the Borowiacy and Kociewie legacy is preserved.

It would be hard to imagine a better invitation to a bicycle adventure. Whether you are looking for adrenaline and physical activity, want a quiet pastime with your family or simply enjoy exploring new places – we guarantee that here you will find something perfect for you. Winding forest paths in the Wda River valley, the Vistula Bicycle Trail and other marked bicycle trails await exploration.

This publication presents a variety of bicycle images of Świecie County. We hope you will find it useful both when looking for an idea for a weekend or holiday, and during a stay and bicycle trips in our interesting region. Come and enjoy the local nature!

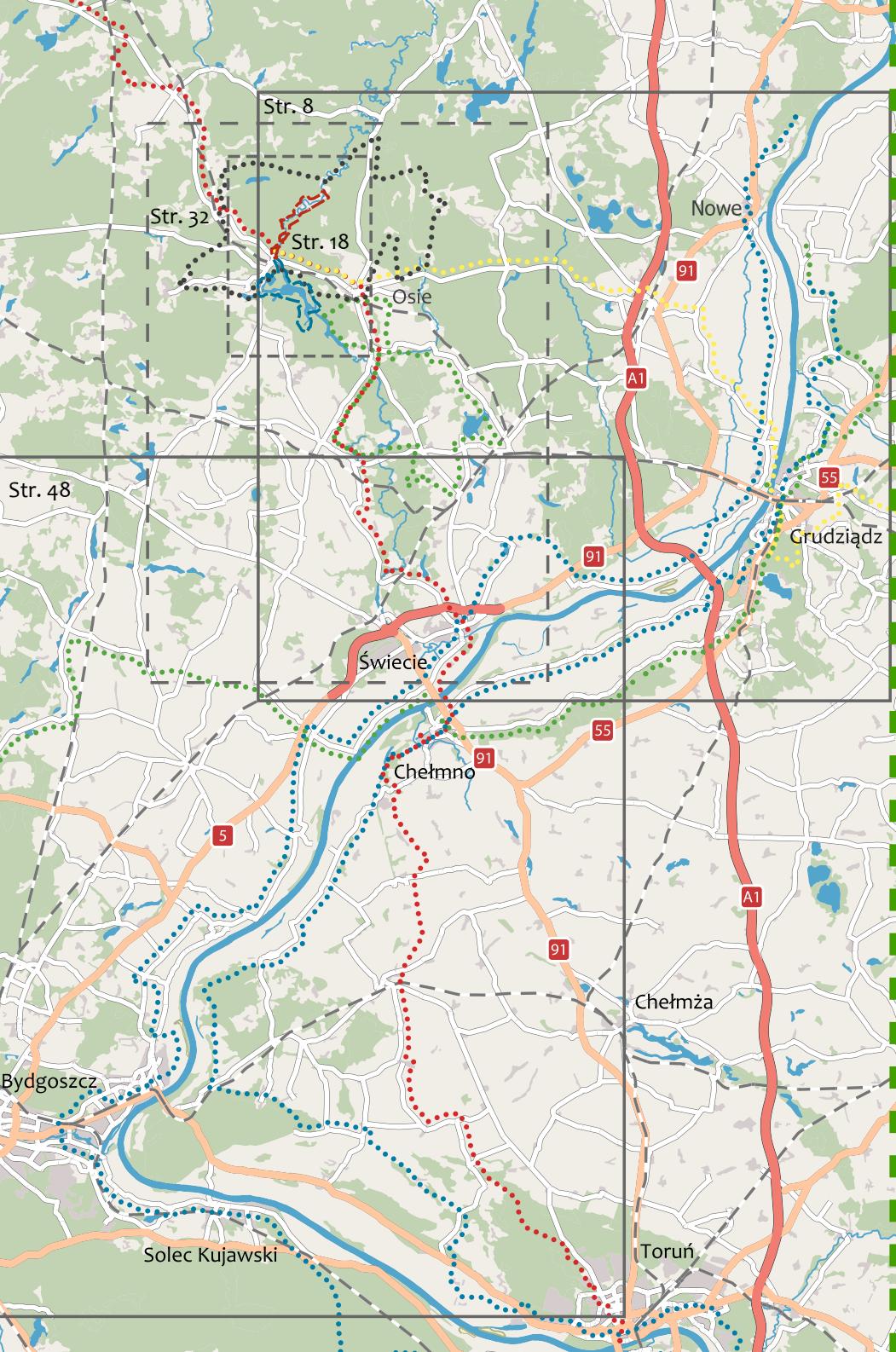
Einführung

Den im Norden der Kujawsko-Pomorskie Woiwodschaft liegenden Świecki Kreis kann man leicht auf der Polenkarte finden. Eben dort, wo das Grüne des Urwaldes Bory Tucholskie den himmelblauen Streifen des Flusses Wisła trifft. Wir beobachten ihn sehr aufmerksam und vor unseren Augen steht eine außergewöhnliche Vielfältigkeit dieser Gebiete. Weitreichende Wälder, breites Tal der Königin der polnischen Flüsse mit effektvollen Aussichtspunkten, spiralförmiger Faden des Flusses Wda, tief in die Niederungen hineingeragt, saubere Seen, interessante Denkmäler und außergewöhnliche Menschen, die um die Erhaltung des Erbes von Bory Tucholskie und Kociewie sorgen.

Eine bessere Einladung zum Fahrradabenteuer ist kaum vorstellbar. Unabhängig, ob Sie Adrenalin und Anstrengung suchen oder eine ruhige Erholung mit der Familie brauchen oder Sie auch neue Orte kennen lernen mögen, garantieren wir, dass Sie bei uns etwas für sich finden werden. Verschlungenе Waldpfade in der Nähe des Tals des Flusses Wda, Fahrradrouten vom Wisła Fluss und andere gekennzeichnete Fahrradwanderrouten warten auf Ihre Entdeckung.

In dieser Publikation versuchen wir abwechslungsreiches Gesicht des Świecki Kreises zu zeigen. Wir hoffen, dass sie sowohl während der Suche nach einer neuen Idee für das Wochenende oder die Sommerferien als auch während des Aufenthalts und Fahrradwanderungen durch diese interessanten Terrains nützlich sein wird.

Wir laden ein – begeistern Sie sich für die Natur!

Opisy szlaków

Jak czytać charakterystykę szlaków?

Przy każdym z opisywanych szlaków znajduje się jego skrócona charakterystyka. Zawarte w niej informacje pozwolą dobrać trasę do indywidualnych potrzeb, zainteresowań, umiejętności oraz posiadanej sprzętu.

Długość:

Dystans do pokonania. Szacując czas wycieczki w płaskim terenie po dobrej nawierzchni zakłada się średnią prędkość jazdy 13 - 18 km/h.

Doliczyć do tego należy czas na postoje, zwiedzanie, posiłki itp. Z pokonaniem asfaltowej trasy do 50 km w łatwym terenie nie powinny mieć problemu osoby, które okazjonalnie jeżdżą na rowerze.

Oznakowanie:

Dobre oznakowanie szlaku pozwala poruszać się po trasie bez konieczności korzystania z dodatkowych narzędzi do nawigacji.

0 punktów - praktycznie brak oznakowania

1 punkt - znaczne braki utrudniające nawigację

2 punkty - nieistotne braki

3 punkty - dobre oznakowanie

4 punkty - bardzo dobre oznakowanie

1 lub 2 gwiazdki oznaczają, że na trasie niezbędna będzie mapa i/lub odbiornik GPS.

Trudność:

Szlaki bardzo trudne zalecane są dla osób dysponujących odpowiednim sprzętem, kondycją i techniką jazdy. Z najłatwiejszymi szlakami nie będą miały problemu osoby sporadycznie jeżdżące na rowerze.

1 punkt - uciążliwy (piaszczysty, strome podjazdy, zarośnięty, powalone drzewa) i bardzo trudny na znaczących odcinkach, wymagany rower górski

2 punkty - uciążliwy i trudny na krótkich odcinkach, wymagany rower górski;

3 punkty - sporadyczne uciążliwości, zalecany rower górski lub trekkingowy

4 punkty - szlak łatwy, dostępny dla niewprawionych rowerzystów, wyłącznie szutrowy lub asfaltowy

5 punktów - szlak bardzo łatwy do pokonania na każdym rowerze, wyłącznie asfaltowy

Nawierzchnia:

Zależnie od posiadanej roweru oraz kondycji, nawierzchnia szlaku może w znacznym stopniu wpływać na zmęczenie oraz szybkość jazdy.

Walory:

Syntetyczne określenie charakteru atrakcji na trasie pozwala dobrać trasę pod kątem indywidualnych preferencji.

0/4 punkty - brak danego waloru

1/4 punkty - niewielkie znaczenie

2/4 punkty - przeciętnie

3/4 punkty - duże znaczenie

4/4 punkty - główny walor szlaku

Descriptions of trails

How to read the description of trails

Each described trail contains a short characteristics. It provides information helping you to choose a route suitable for your personal needs, interests, skills and the equipment you own.

Length:

A distance to cover. When estimating the time for a trip in a flat area with a good surface, the average speed of a bike is around 13 -18 km/h. You should also add some time for stopovers, sightseeing, eating, etc. Covering a route of 50 km on asphalt in an easy area should not be a problem for people who cycle only occasionally.

Marking:

A good system of marking on the trails allows visitors to cover the route without the need to use additional tools for navigation.

0 points – practically no marking

1 point – significant shortages, making it difficult to navigate

2 points – irrelevant shortages

3 points – good marking

4 points – very good marking

1 or 2 stars mean that the route will require you to have a map and/or a GPS receiver.

Level of difficulty:

Very difficult trails are recommended for people with the right equipment, physical condition and technique of cycling. Some of the easier trails will not be a problem for those who cycle only occasionally.

1 point – troublesome (sandy, steep climbs, overgrown, fallen trees) and very difficult in long sections, a mountain bike required

2 points – troublesome and difficult in short sections, a mountain bike required

3 points – occasional difficulties, a mountain or trekking bike recommended

4 points – an easy trail, accessible for amateur bikers, only gravel or asphalt trail

5 points – a trail very easy to cover on any type of bike, only on asphalt

Surface:

Depending on your bike and physical condition, the trail surface may have a significant influence your fatigue level and the speed of cycling.

Values:

A synthetic description of the nature of attractions on the route allows you to choose a trail depending on your personal preferences

0/4 points – no specific value

1/4 points – of small value

2/4 points – average

3/4 points – of great value

4/4 points – the main value of the trail

Beschreibungen der Wanderwege

Wie sollte man die Charakteristik der Wanderwege lesen?

Bei jeder der beschriebenen Wanderrouten befindet sich eine gekürzte Charakteristik. Die darin enthaltenen Informationen ermöglichen die Route an die individuellen Bedürfnisse, Hobbies und Fähigkeiten als auch die zur Verfügung stehende Ausrüstung anzupassen.

Länge:

Strecke die zurückgelegt werden muss. Bei der Abschätzung der Zeit des Ausfluges im Gebiet auf guter Straßendecke nimmt man eine durchschnittliche Geschwindigkeit der Fahrt von 13-18 Km/h an. Dazu muss man noch die Zeit für Pausen, Besichtigung, Mahlzeiten usw. rechnen. Keine Probleme mit der Bewältigung der Asphaltroute bis 50 Km im leichten Gebiet sollten Personen haben, die gelegentlich Rad fahren.

Kennzeichnung:

Gute Kennzeichnung des Wanderweges ermöglicht das Wandern ohne der Notwendigkeit zusätzliche Navigationsgeräte zu nutzen.

0 Punkte – praktisch ohne Kennzeichnung

1 Punkt – wesentliche Mängel, die die Navigation erschweren

2 Punkte – unwesentliche Mängel

3 Punkte – gute Kennzeichnung

4 Punkte – sehr gute Kennzeichnung

1 oder 2 Sterne bedeuten, dass auf der Route eine Karte und/oder ein GPS-Empfänger unentbehrlich sein wird.

Schwierigkeiten:

Sehr schwierige Wanderwege sind für diejenigen empfehlenswert, die über entsprechende Ausrüstung, physische Verfassung und Fahrtechnik verfügen. Keine Probleme mit den einfachsten Routen werden Personen haben, die nur ab und zu Rad fahren.

1 Punkt – anstrengend (sandig, steile Auffahrten, bewachsen, umgefallene Bäume) und sehr schwierig auf wesentlichen Abschnitten, Mountainbike notwendig

2 Punkte – anstrengend und schwierig auf kurzen Strecken, Mountainbike notwendig

3 Punkte – ab und zu anstrengend, Mountainbike oder Trekkingbike empfehlenswert

4 Punkte – leichte Wanderroute, für die Behinderten Radfahrer zugänglich, ausschließlich Schotter oder Asphaltweg

5 Punkte – sehr leichte Wanderroute zu bewältigen auf jedem Fahrrad, ausschließlich Asphaltweg

Straßendecke:

Abhängig von dem besessenen Fahrrad und der physischen Verfassung kann die Decke der Wanderroute auf die Ermüdung sowie Fahrgeschwindigkeit Einfluss haben.

Vorzüge:

Synthetische Bezeichnung des Charakters der Attraktion auf der Route erlaubt die Route in der Hinsicht auf individuelle Präferenzen zu wählen.

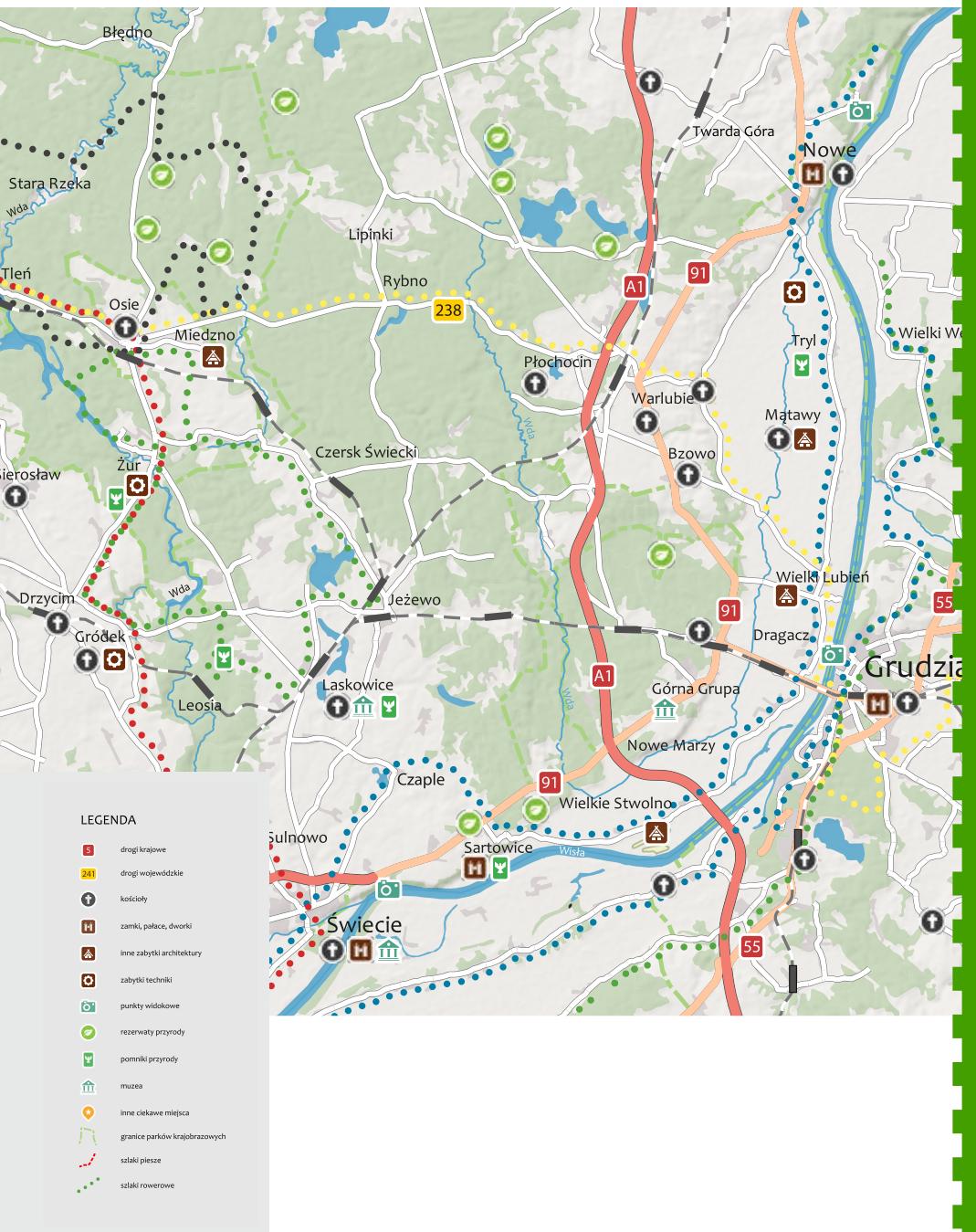
0/4 Punkte – kein der vorgegebenen Vorzüge

1/4 Punkte – kleine Bedeutung

2/4 Punkte – durchschnittlich

3/4 Punkte – große Bedeutung

4/4 Punkte – Hauptvorteil der Wanderroute

Żółty szlak rowerowy

Grudziądz - Tleń

Jest to fragment dłuższej trasy łączącej Bory Tucholskie z Warmią. Można podzielić ją na dwa charakterystyczne odcinki: początkowy prowadzi dnem Doliny Dolnej Wisły, następnie opuszcza ją i kolejny wiedzie przez wschodnie Bory Tucholskie. Warto przestudiować trasę na mapie przed wyjazdem lub posłużyć się odbiornikiem GPS, ponieważ oznakowanie szlaku jest na niektórych odcinkach niewystarczające.

Parametry:

- Długość: 29 km
- Oznakowanie: 3/4
- Trudność: 5/5

Nawierzchnia:

- Asfalt: 100%
- Szutry, ubite dukty: 0%
- Piasek: 0%

Walory:

- Krajoznawcze, historia regionu: 4/4
- Widoki, krajobraz: 3/4
- Technika jazdy: 0/4
- Unikaty przyrody: 2/4

Główne atrakcje na trasie:

- Nadwiślański punkt widokowy na Grudziądz
- Drewniane domy we wsiach na obszarze Doliny Wisły
- Zabytkowe kościoły w Wielkim Lubieńiu, Wielkim Komorsku, Płochocinie i Osie

Na żółtym szlaku rowerowym
On the yellow bicycle trail
Auf der gelben Fahrradwanderroute

Drewniany dom w Wielkim Komorsku
Wooden house in Wielki Komorsk
Hölzerne Haus in Wielki Komorsk

jedziemy płaskim dnem doliny w kierunku jej skraju. Docieramy do Wielkiego Komorska. We wsi warto zwiedzić późnobarokowy kościół. Na głównym skrzyżowaniu skręcamy w lewo w kierunku Warlubia. Dość długim podjazdem opuszczamy Dolinę Dolnej Wisły.

Warlubie – Osie (21 km)

Po kolejnych kilometrach jazdy wśród wiejskich krajobrazów docieramy do ruchliwej drogi krajowej nr 91 w Warlubiu. Szlak skręca w prawo, a następnie w lewo po skosie, zgodnie z drogowskazem na Kościerzynę. Ze względu na duży ruch i konieczność lewoskrętu dobrze ten odcinek pokonać przejściem dla pieszych i chodnikami. Po ok. 1,5 km szlak odbija w lewo zgodnie z drogowskazem na Osie. W mijanym po drodze Płochocinie warto zatrzymać się, by zwiedzić neobarokowy kościół pw. św. Wawrzyńca, Sanktuarium Maryjne Matki Kościoła, słynące z cudów miejsce kultu. Przed nami ok. 15 km jazdy przez wschodnie rubieże Borów Tucholskich. Po drodze można zaplanować odpoczynek na plaży przy jednym z najczystszych jezior regionu – Rybno Duże. Docieramy do Osia. Następnie szlak prowadzi nową ścieżką rowerową do Tlenia.

The yellow bicycle trail the section of Grudziądz – Tlen

Parameters:

- Length: 39 km
- Marking: 1/4
- Difficulty: 5/5

Surface:

- Asphalt: 100%
- Gravel, beaten roads: 0%
- Sand: 0%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 3/4
- Views, landscape: 3/4
- Technique of cycling: 0/4
- Unique specimen of nature: 1/4

This section is a fragment of a longer route connecting the Tuchola Forest and Warmia. It may be divided into two characteristic sections: the beginning that goes through the depths of the Lower Vistula Valley and leaves it, and the final section that goes through the eastern part of the Tuchola Forest. It is worth studying the map before the trip or using a GPS receiver due to the fact that the marking is insufficient in some areas.

Main attractions on the route:

- Vistula River vantage point along overlooking Grudziądz
- Wooden cottages in the villages in the Vistula Valley
- Historic churches in Wielki Lubień, Wielki Komorsk, Płochocin and Osie

Grudziądz – Warlubie (18 km)

We start the trip by leaving Grudziądz along a cycle path across a bridge. Having passed the crossing, we go down to Nowe and follow the road sign pointing right. After a while we come across the Vistula Bicycle Trail. From there, both trails go parallel. After around 1 km on the right we pass a road turning sharply towards a flood embankment. It is a good spot to take a side-track so that after 600 m you reach a spectacular vantage point overlooking the panorama of the Old Town in Grudziądz. Then we go back to the trail and go north on an asphalt road along the flood embankment. It takes us to the village of Wielki Lubień. It is an interesting place to look for historic wooden Mennonite cottages (e.g. no. 47). The trail leaves the Vistula Bicycle Trail here and goes northwest. A smooth road will take us along the flat bottom of the valley towards its edge. Thus we get to Wielki Komorsk. While in the village, it is worth seeing a late-Baroque church. On the main crossroad we turn left

towards Warlubie. After quite a long climb we leave the Lower Vistula Valley.

Warlubie – Osie (21 km)

After a few kilometres of cycling among countryside landscape, we reach a busy national road no. 91 in Warlubie. The trail turns right, and then diagonally left, in accordance with the road sign to Kościerzyna. Due to heavy traffic and the necessity to turn left, it is a good idea to cover this section using a pedestrian crossing and pavements. After about 1.5 km the trail turns left, following the road sign pointing to Osie. As you pass Płochocin, it is worth stopping and visiting a Neo-Baroque Church of St. Lawrence and the Sanctuary of Our Lady Mother of the Church, a place of worship famous for its miracles. The next stage is 15 km of cycling along the eastern frontiers of the Tuchola Forest. On your way, you might want to plan some time for relaxation on the beach by one of the cleanest lakes in the region – Rybno Duże Lake. Finally, we get to Osie. Then the trail runs along a cycle path to Tlenię.

Kościół p.w. św. Wawrzyńca i Matki Kościola w Płochocinie

Church of St. Lawrence and Our Lady Mother of Church in Płochocin

St. Wawrzyniec und Kirchenmutter Kirche in Płochocin

Parameters:

- Length: 39 km
- Marking: 1/4
- Difficulty: 5/5

Surface:

- Asphalt: 100%
- Gravel, beaten roads: 0%
- Sand: 0%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 3/4
- Views, landscape: 3/4
- Technique of cycling: 0/4
- Unique specimen of nature: 1/4

Kościół p.w. św. Bartłomieja Apostoła w Wielkim Komorsku
Church of St. Bartholomew the Apostle in Wielki Komorsk
St. Bartholomäus der Apostel Kirche in Wielki Komorsk

Gelbe Fahrradwanderoute

Grudziądz – Tleń Strecke

Es ist ein Fragment einer längeren, Bory Tucholskie mit Ermland verbindenden Route. Man kann sie in zwei charakteristische Abschnitte unterteilen: die Anfangsroute führt entlang dem Tal von Dolna Wisła und danach verlässt es und die andere verläuft durch den Urwald Bory Tucholskie. Es lohnt sich die Route auf der Karte vor der Abfahrt zu studieren oder ein GPS-Gerät zu verwenden, weil die Kennzeichnung der Route auf manchen Strecken unzureichend ist.

Hauptattraktionen auf der Route:

- Aussichtspunkt am Fluss Wisła auf Grudziądz
- Hölzerne Häuser in den Dörfern im Tal von Wisła
- Historische Kirchen in Wielki Lubień, Wielki Komorsk, Płochocin und Osie

Grudziądz – Warlubie (18 Km)

Die Durchfahrt beginnen wir indem wir Grudziądz den über die Brücke führenden Fahradweg entlang verlassen. Hinter der Überfahrt begeben wir uns in Richtung Nowe, gemäß dem Wegweiser nach rechts. Nach einer Weile treffen wir die Fahrradrouten von Wisła an. Weiter führen die beiden Wanderrouten parallel. Nach ungefähr 1 Km an der rechten Seite fahren wir an der scharf in Richtung Hochwasserschutzmauer abbiegenden Straße vorbei. Es lohnt sich hier abzubiegen, um nach ca. 600 Meter zu einem effektvollen Aussichtspunkt auf das Panorama der Altstadt von Grudziądz zu gelangen. Wir kehren zur Route zurück und fahren nach Norden durch die Asphaltstraße

Panorama Grudziądz

Panorama of Grudziądz

Panorama von Grudziądz

die Hochwasserschutzmauer entlang. Wir kommen im Dorf Wielki Lubień an. Man sollte sich hier umsehen, um nach historischen hölzernen mennonitischen Hütten (z.B. unter der Nr. 47) zu suchen. Die Wanderroute biegt hier von der Fahrradroute von Wisła nach Nordwesten ab. Mit der glatten Straße fahren wir durch den Boden des Tals in Richtung seines Randes. Wir kommen in Wielki Komorsk an. Im Dorf lohnt es sich die spätbarocke Kirche zu besichtigen. An der Hauptkreuzung biegen wir nach links in Richtung Warlubie ab. Mit einer ziemlich langen Auffahrt verlassen wir das Tal von Dolna Wisła.

Wanolubie – Osie (21 Km)

Nach weiteren Kilometern der Fahrt inmitten der ländlichen Landschaften kommen wir zu der belebten Bundesstraße Nr. 91 in Warlubie an. Die Wanderroute biegt nach rechts ab

und danach schräg nach links, gemäß dem Wegweiser nach Kościerzyna. Aufgrund des hohen Verkehrs und der Notwendigkeit der Bewältigung einer Linkskurve ist es gut diesen Abschnitt durch den Fußgängerübergang und Gehwege zu bewältigen. Nach ca. 1,5 Km biegt die Wanderroute nach links gemäß dem Wegweiser nach Osie ab. In der Ortschaft Płochocin, an der wir unterwegs vorbeifahren, lohnt es sich einen Halt zu machen, um dort die barocke St. Wawrzyniec Kirche und das Maria Muttergottes Sanktuarium – den für die Wunder berühmten Ort des Kultes – zu besichtigen. Vor uns sind es noch ca. 15 Km Fahrt durch die östlichen Grenzgebiete von Bory Tucholskie. Unterwegs kann man eine Rast auf dem Strand an einem der saubersten See der Region – dem Rybno Duże See einplanen. Wir kommen in Osie an. Danach führt der Wanderweg durch den neuen Fahrradweg nach Tleń.

Czerwony szlak rowerowy odcinek Świecie – Tleń

Parametry:

- Długość: 29 km
- Oznakowanie: 3/4
- Trudność: 5/5

Nawierzchnia:

- Afalt: 100%
- Szutry, ubite dukty: 0%
- Piasz: 0%

Walory:

- Krajoznawcze, historia regionu: 4/4
- Widoki, krajobraz: 3/4
- Technika jazdy: 0/4
- Unikaty przyrody: 2/4

Jest to fragment długiej trasy łączącej zachodnie Mazowsze z Borami Tucholskimi. Prowadzi spokojnymi drogami przez Wysoczyznę Świecką, równolegle do doliny Wdy.

Główne atrakcje na trasie:

- Zabytkowa elektrownia wodna w Gródku
- Kościół w Drzycimiu
- Pomnikowe aleje drzew
- Świecie – Gródek (16 km)

Wycieczkę rozpoczynamy przy skrzyżowaniu ul. Wojska Polskiego i ul. Sienkiewicza w Świeciu. Podjeźdzamy ulicą Sienkiewicza. W okolicy skrzyżowania z ul. Jana Pawła II wjeźdzamy na ścieżkę rowerową, która będzie nam towarzyszyć przez kolejne 3 km.

Opuszczamy Świecie i jego przedmieścia. W okolicy kolonii Nowe Dobra po raz pierwszy spotykamy Wdę. Przyjemnie zacienioną przez szpalery drzew drogą pokonujemy kolejne kilometry. Mknąc wśród sielskiego, lekko pofałowanego krajobrazu łatwo pominąć jazd na Lubocheń i Gródek. Szlak skręca tu w prawo w wąską asfaltową drogę. Po ok. 3,5 km od tego miejsca dojeżdżamy do skrzyżowania. Spotykamy zielony szlak rowerowy im. ks. Sychty. Znaki prowadzą w lewo. Warto jednak zjechać z trasy, żeby zobaczyć kilka ciekawych obiektów w pobliskim Gródku (patrz opis szlaku im. ks. Sychty).

Gródek – Osie (13 km)

Wracamy na żółty szlak. Kolejne pokonane kilometry prowadzą nas do głównego skrzyżowania w Drzycimiu. Trasa skręca tu w prawo. My jednak decydujemy się przedtem na zwiedzenie miejscowości, której główną atrakcją jest neogotycki kościół z XIX w. pw. Matki Bożej Pocieszenia. Wieś opuszczamy lipowo-dębową aleją, składającą się z ponad 500 drzew. Wjeźdzamy do lasu. Po ok. 500 m nad drogą przechodzi linia energetyczna.

W tym miejscu można rozpocząć poszukiwania tajemniczego Kamienia Napoleońskiego. Znajduje się on ok. 150 m w głąb lasu, po lewej stronie drogi. Najłatwiej dotrzeć do tego miejsca idąc wzdłuż linii. Wracamy na trasę. W Żurze przekraczamy most na Wdzie. W tym miejscu możemy odbić z trasy, żeby zobaczyć elektrownię wodną (patrz opis szlaku im. ks. Sychty). Ostatnie kilometry do Osia pokonujemy stosunkowo ruchliwą szosą. Szlak dalej prowadzi do Czerska przez Tleń, Śliwice, Rosochatkę.

Kamień Napoleoński

53°32'42.5"N 18°20'53.0"E

(53.545133, 18.348067)

The red bicycle trail the section of Świecie – Tleń

This section is a fragment of a longer route connecting the western Masovia and the Tuchola Forest. It runs along quiet roads through the Świecie Upland (Wysoczyzna Świecka), parallel to the Wda Valley.

Main attractions on the route:

- Historic hydroelectric power plant in Gródek
- Church in Drzycim
- Monumental alleys of trees

Świecie – Gródek (16 km)

The tour starts at a crossroad of two streets in Świecie: Wojska Polskiego and Sienkiewicza. We go along Sienkiewicza Street. Reaching the crossroad with Jana Pawła II Street, we move onto a cycle path which we follow for the next 3 km. We leave Świecie and its suburbs. In the area of the colony of Nowe Dobra we see the Wda River for the first time. A road shaded nicely by rows of trees takes us along the next kilometres. Cycling among this idyllic, slightly billowed landscape, it is easy to miss the exit to Lubocheń and Gródek. Here the trail turns right into a narrow asphalt road. After about 3.5 km from that spot, we reach a crossroad. We see the mark for the Fr. Sychta green bicycle trail. The signs point left. It is, however, worth taking a side-track here to see some interesting places in the nearby Gródek (see the description of the Fr. Sychta trail).

Gródek – Osie (13 km)

We go back to the yellow trail. The next kilometres lead us to a crossroad in Drzycim. The trail turns right here. Yet, we decide to make a stopover to visit a village where

Parameters:

- Length: 29 km
- Marking: 3/4
- Difficulty: 5/5

Surface:

- Asphalt: 100%
- Gravel, beaten roads: 0%
- Sand: 0%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 4/4
- Views, landscape: 3/4
- Technique of cycling: 0/4
- Unique specimen of nature: 2/4

the main attraction is a Neo-Gothic Church of Our Lady of Consolation from the 19th century. We leave the village along an alley of lindens and oaks which consists of around 500 trees. Then we reach a forest. After about 500 m, there is an energy line going over the road. And this is where you may start the search for the mysterious Napoleon Stone. It is located about 150 m into the forest, on the left side of the road. The easiest way to reach this place is to follow the energy line. Then we go back to the trail. In Żur we cross the bridge over the Wda River. This is where we take a side-track to see the hydroelectric power plant (see the description of the Fr. Sychta trail). The last kilometers towards Osie take us along a fairly busy road. From there the trail runs to Czersk, through Tleń, Śliwice and Rosochatka.

Napoleon Stone

53°32'42.5"N 18°20'53.0"E
(53.545133, 18.348067)

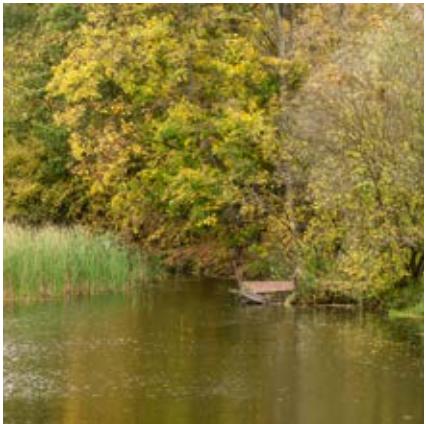
Rote Fahrradwanderoute

Świecie – Tleń Strecke

Wda w okolicy Wyrwy

The Wda River near the village of Wyrwa

Fluss Wda in der Nähe von Wyrwa

Kamień Napoleoński
Napoleon Stone
Napoleons Stein

Parameter:

- Länge: 29 km
- Kennzeichnung: 3/4
- Schwierigkeitsgrad: 5/5

Straßendecke:

- Asphalt: 100%
- Schotter, gefestigte Waldschneisen: 0%
- Sand: 0%

Vorzüge:

- Landeskundliche, Geschichte der Region: 4/4
- Aussichten, Landschaft: 3/4
- Fahrttechnik: 0/4
- Seltenheiten der Natur: 2/4

Das ist ein Fragment einer langen, das westliche Mazowsze mit Bory Tucholskie verbindenden Route. Sie führt mit ruhigen Wegen durch den Landrücken von Świecie, parallel zu dem Tal von Wda.

Hauptattraktionen auf der Route:

- Historisches Wasserkraftwerk in Gródek
- Kirche in Drzycim
- Naturdenkmalalleen der Bäume

Świecie – Gródek (16 Km)

Den Ausflug beginnen wir an der Kreuzung der Straßen Wojska Polskiego und Sienkiewicza in Świecie. Wir fahren die Sienkiewicza Straße auf. In der Nähe der Kreuzung mit der Jana Pawła II Straße fahren

Zabytkowe domy w Gródku
Historic houses in Gródek
Historische Häuser in Gródek

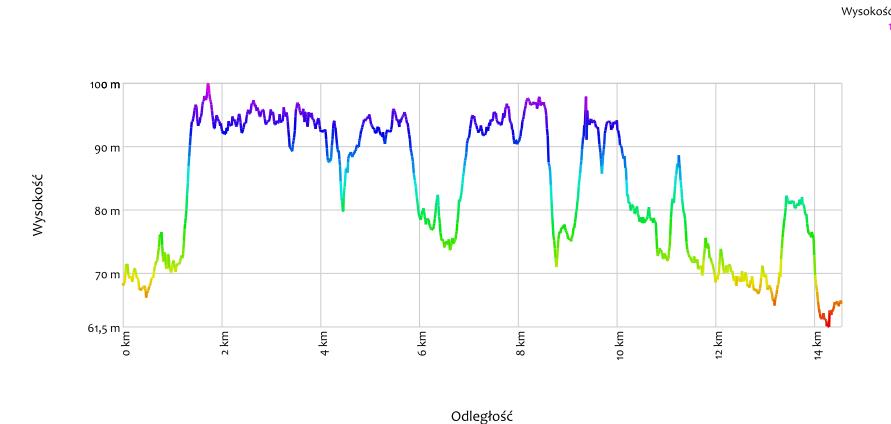
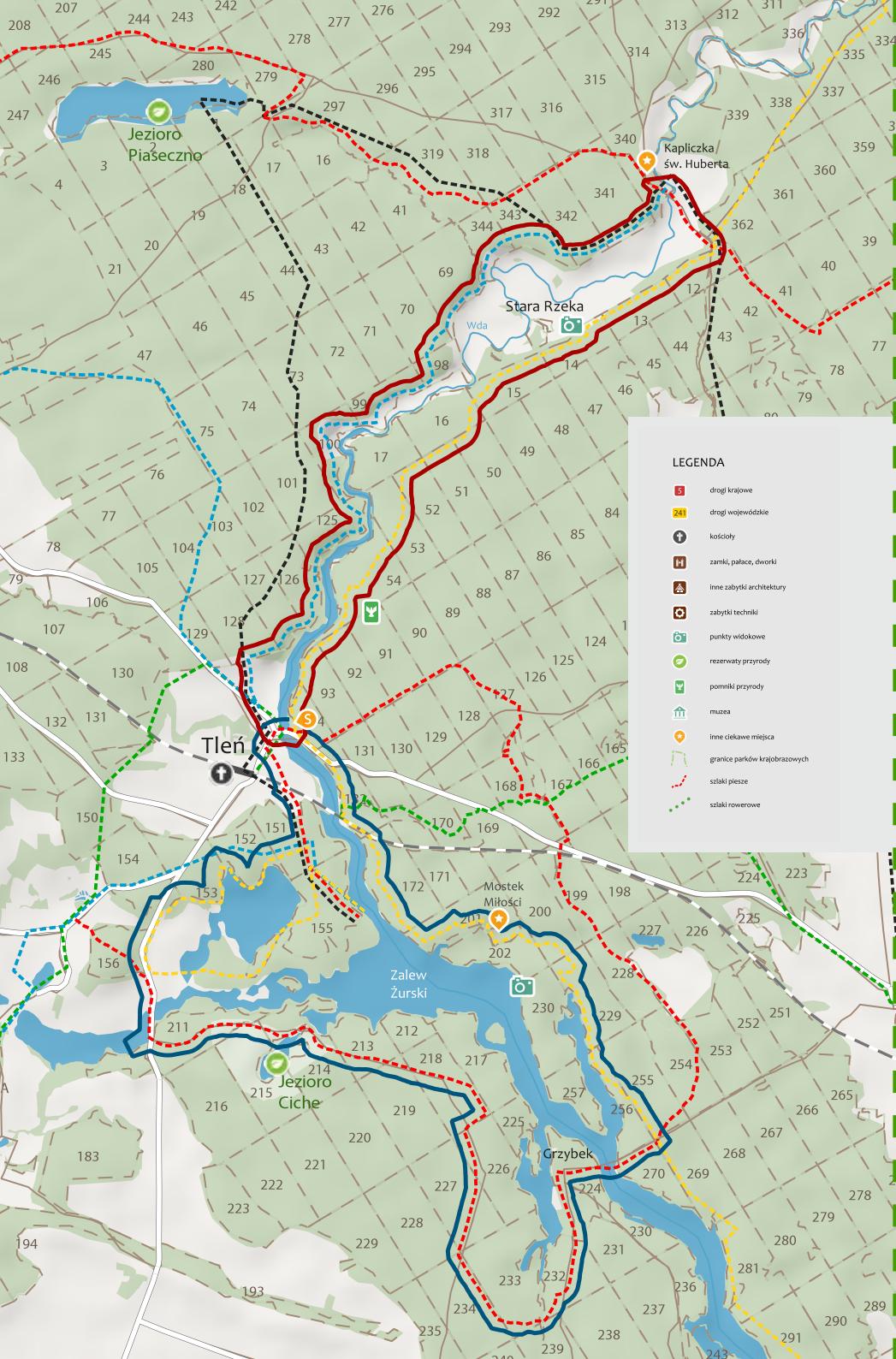
wir auf den Fahrradweg, der uns über weitere 3 Km begleiten wird. Wir verlassen Świecie und ihre Vorstadt. In der Nähe der Siedlung Nowe Dobra treffen wir zum ersten Mal den Fluss Wda. Den angenehm durch Baumreihen beschatteten Weg entlang bewältigen wir weitere Kilometer. Bei einer rasenden Fahrt inmitten der dörflichen, leicht welligen Landschaft kann man leicht die Ausfahrt nach Lubocheń und Gródek versäumen. Die Route biegt hier nach rechts in einen Asphaltweg ab. Nach ca. 3,5 Km ab dieser Stelle kommen wir zu einer Kreuzung. Wir treffen die grüne Priester Sychta Fahrradwanderroute. Die Zeichen führen nach links. Jedoch lohnt es sich die Route zu verlassen, um einige interessante Objekte in dem nahgelegenen Gródek (siehe die Beschreibung der Priester Sychta Wanderroute) zu sehen.

Gródek – Osie (13 Km)

Wir kehren auf die gelbe Wanderroute zurück. Die weiteren zurückgelegten Kilometer führen uns zur Hauptkreuzung in Drzycim. Die Route biegt hier nach rechts ab. Wir entscheiden uns jedoch vorher die Ortschaft zu besichtigen, deren Hauptattraktion die

neogotische Muttergottes vom Trost Kirche aus dem 19 Jh. ist. Das Dorf verlassen wir die Linden-Eichen-Allee entlang, die sich aus über 500 Bäumen zusammensetzt. Wir fahren in den Wald ein. Nach ca. 500 Meter über dem Weg verläuft eine Hochspannungslinie. An dieser Stelle kann man die Suche nach dem geheimnisvollen Napoleons Stein beginnen. Er befindet sich ungefähr 150 Meter in den Wald hinein, an der linken Seite des Weges. Am einfachsten kann man zu ihm gelangen, indem man die Linie entlang geht. Wir kehren auf die Route zurück. In Żur überqueren wir die Brücke über dem Fluss Wda. An dieser Stelle können wir von der Route weggehen, um das Wasserkraftwerk (siehe die Beschreibung der Priester Sychta Wanderroute) zu sehen. Die letzten Kilometer nach Osie legen wir entlang der verhältnismäßig belebten Straße zurück. Der Wanderweg führt weiter nach Czersk durch Tleń, Śliwice, Rosochatka.

Kamień Napoleoński (Napoleons Stein)
53°32'42.5"N 18°20'53.0"E
(53.545133, 18.348067)

Pętla pieszymi szlakami wzdłuż doliny Wdy

Krótką, ale miejscami bardzo wymagająca wycieczka terenowa. Prowadzi śladem dwóch szlaków pieszych. W większości pokrywa się też ze znakowaną trasą nordic walking.

Główne atrakcje na trasie:

- Widoki na meandrującą w dolinie Wdy
- Wymagające technicznie odcinki
- Kapliczka św. Huberta
- Tleń – punkt widokowy na dolinę Wdy (3,5 km)

Ruszamy z parkingu przy moście na Wdzie w Tleńiu. Za pensjonatem zgodnie ze znakami żółtego szlaku pieszego wjeżdżamy w las. Wspinamy się ścieżką przez drzewa obserwując wody Wdy. Po 1,5 km trasa odbija w prawo, dosyć ostro pod góre, a następnie w lewo. Jedziemy ścieżką pokonując kolejne zakręty zgodnie z żółtym oznakowaniem. Trasa zbliża się do brzegu doliny. Warto tu odbić piaszczystą drogą w lewo, żeby z wyniesionego punktu

Parametry:

- Długość: 13,5 km
- Oznakowanie: 2/4
- Trudność: 1/5

Nawierzchnia:

- Asfalt: < 5%
- Szutry, ubite dukty: 80%
- Piasek: 20%

Walory:

- Krajoznawcze, historia regionu: 2/4
- Widoki, krajobraz: 4/4
- Technika jazdy: 4/4
- Unikaty przyrody: 4/4

widokowego rzucić okiem na meandry Wdy. W oddali widać jak wielkie zniszczenia wyrządziła w drzewostanie trąba powietrzna w lipcu 2012 roku.

Widok po przejściu trąby powietrznej
View after the passing of a whirlwind
Aussicht nach dem Wirbelsturm

Trąba powietrzna w Borach

14 lipca 2012 roku w godzinach popołudniowych nad wschodnią częścią Borów Tucholskich przeszła trąba powietrzna. Jej ślad miał ok. 400 m szerokości i 9 km długości. Wichura niszczyła wszystko na swojej drodze, kilkadziesiąt budynków i las o łącznej powierzchni 400 ha, co odpowiada powierzchni ponad 500 boisk piłkarskich.

Punkt widokowy na Dolinę Wdy – kapliczka św. Huberta (2,5 km)

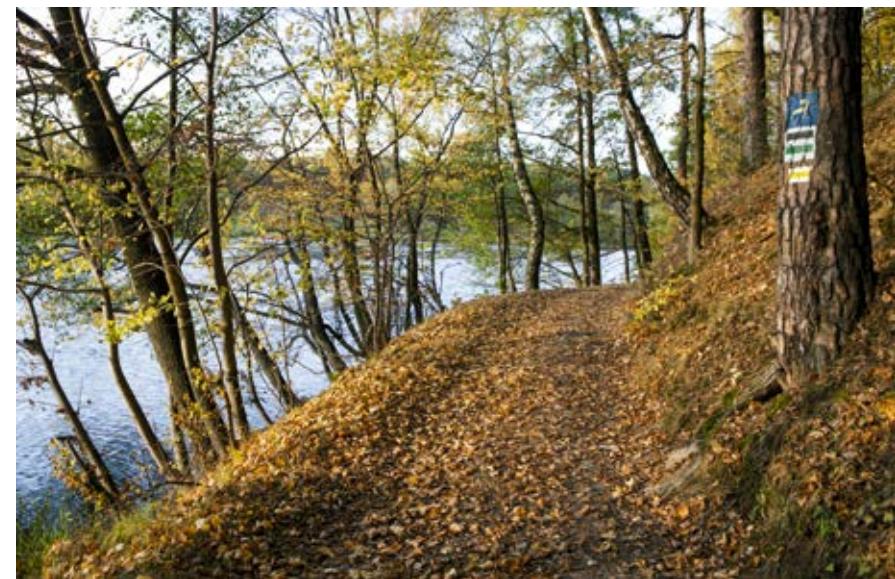
Wracamy na trasę, która po chwili prowadzi nas stromą, wąską ścieżką w dół do prowizorycznej przeprawy przez płytki strumień. Przekraczamy go i podążamy z widocznymi po lewej stronie u góry znakami szlaku. Chwila jazdy i docieramy do prostopadle biegnącej drogi asfaltowej. W tym miejscu skręcamy w lewo, opuszczając żółty szlak, i przez krótki odcinek podążamy czerwonym. Przekraczamy most na Wdzie i dojeżdżamy do charakterystycznego węzła szlaków przy kapliczce św. Huberta – ufundowanej przez borowiackich leśników i myśliwych. Obok kapliczki wjeżdżamy na szlak oznakowany niebieskimi znakami, który będzie nam towarzyszył w drodze powrotnej do Tlenia.

Kapliczka św. Huberta – Tleń (7,5 km)

Droga prowadzi nas na brzeg doliny. W dole po lewej stronie znów obserwujemy meandry rzeki, rozproszoną zabudowę wsi, a dalej drugi brzeg, którym przed chwilą podążaliśmy. Po ok. 2,5 km od kapliczki wjeżdżamy na polanę oczyszczoną ze zniszczeń po wichurze, gdzie wkrótce odbijamy w lewo. Drogę wskazuje nam znak szlaku na pieńku. Zjeżdżamy ścieżką ku Wdzie. W tym miejscu zaczyna się najtrudniejsza część trasy. Przez kolejne 3 km niemal przedzieramy się przez krzaki, przenosimy rower przez dziesiątki powalonej drzew, szukamy ledwo widocznej ścieżki w zaroślach. Wysiłek wynagradza krajobraz dzikiej rzeki i satysfakcja z pokonania kolejnych trudności. Ci, którzy chcą pominąć ten fragment, mogą skorzystać z biegnącego niemal równolegle szlaku czarnego (patrz mapa). Wkrótce po pokonaniu ostatnich przeszkód docieramy do cywilizacji – zabudowy ośrodka wypoczynkowego. Za nim skręcamy w lewo i szybkim jazdem docieramy do mostu na Wdzie. Pętla się zamyka, a my kończymy wycieczkę.

Tleń

Okolice Wdy na żółtym szlaku
Near the Wda River on the yellow trail
Umgebung des Flusses Wda auf der gelbe Wanderroute

Na trasie
On the road
Auf dem Weg

A loop on the pedestrian forest trails along the Wda River Valley

Parameters:

- Length: 13.5 km
- Marking: 2/4
- Difficulty: 1/5

Surface:

- Asphalt: <5%
- Gravel, beaten roads: 80%
- Sand: 20%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 2/4
- Views, landscape: 4/4
- Technique of cycling: 4/4
- Unique specimen of nature: 4/4

This is a short, but in some points troublesome, off-road tour. It follows two pedestrian trails. It is mostly in line with a marked trail for Nordic Walking.

Main attractions on the route:

- Views over the Wda River meandering in its valley
- Some sections are technically difficult
- Shrine of St. Hubertus

Tleń – a vantage point over the Wda River Valley (3.5 km)

We start from the parking lot by the bridge on the Wda River in Tleń. Behind the

guesthouse we follow the marking of the yellow trail and cycle into the forest. We take the path upwards observing the waters of the Wda River. About 1.5 km further the trail turns right, quite sharply uphill, and then left. We follow the path passing one bend after another along the yellow marking. The route takes us closer to the edge of the valley. It is a good idea to take a side-track to the left on a sandy road to reach an uphill vantage point and take a look at the meanders of the Wda River. In the distance you can still see the damages to the forest stand done by the whirlwind in July 2012.

A whirlwind in the Forest

On the 14th July 2012 in the afternoon, a whirlwind swept over the eastern part of the Tuchola Forest. It left a trail around 400 m wide and 9 km long. The whirlwind destroyed everything on its way including a few dozen of buildings and a forest of a total area of 400 ha, which is an equivalent of over 500 football pitches!

Vantage point over the Wda River Valley – the shrine of St. Hubertus (2.5 km)

We go back on the trail which, after a while, runs along a steep narrow path down to a provisional crossing of a shallow stream. We cross the stream and follow the signs visible up on the left side of the trail.

A moment of cycling and we get to a perpendicular asphalt road. This is where we turn left, leaving the yellow trail to follow a red one on a short section. We cross the bridge on the Wda River and reach a specific junction of trails by the shrine of St. Hubertus – founded by the Borowiacy foresters and hunters. Next to the shrine we enter a trail marked with blue signs, which takes us back to Tleń.

Shrine of St. Hubertus – Tleń (7.5 km)

The route takes us to the edge of the valley. Down on the left we can once again see the meanders of the river, some scattered buildings of a village and then the other edge which we have just gone along. Around 2.5 km from the shrine we enter a clearing, now free of any overthrows after the whirlwind, and this is where we turn left. The way is indicated by a trail mark on a stump. We take the path down towards the Wda River. This is the beginning of the most difficult section of the trail. For the next 3 km we have to go through some bushes, carry our bikes over a dozen of fallen trees, look for a hardly visible path in the thickets. The effort proves worthwhile once we see the scenery of a wild river and feel the satisfaction of the difficulties we have managed to overcome. For those preferring to avoid this fragment, there is an almost parallel black trail (see the map). Soon after passing the final obstacles we reach civilization – the buildings of the holiday resort. Passing it, we turn left and with a fast ride down we get to a bridge on the Wda River. The loop is complete – our trip ends.

Schleife der Fußwander-routen das Tal des Flusses Wda entlang

Parameters:

- Länge: 13,5 km
- Kennzeichnung: 2/4
- Schwierigkeitsgrad: 1/5

Straßendecke:

- Asphalt: <5%
- Schotter, gefestigte Waldschneisen: 80%
- Sand: 20%

Vorzüge:

- Landeskundliche, Geschichte der Region: 2/4
- Aussichten, Landschaft: 4/4
- Fahrtechnik: 4/4
- Seltenheiten der Natur: 4/4

Kajaki na Wdzie w okolicach Starej Rzeki
Kanuas on the Wda River near Stara Rzeka
Kanus auf dem Fluss Wda in der Umgebung von Stara Rzeka

Kurzer, aber stellenweise sehr anspruchsvoller Geländeausflug. Er führt entlang der Spur der zwei Fußwanderoutes. Überwiegend überdeckt sich die Route auch mit den gekennzeichneten Nordic Walking Route.

Hauptattraktionen auf der Route:

- Aussichten auf den im Tal in Mäander fließenden Fluss Wda
- Technisch anspruchsvolle Strecken
- St. Hubert Kapelle

Tleń – Aussichtspunkt auf das Tal von Wda (3,5 Km)

Wir starten vom Parkplatz an der Brücke über dem Fluss Wda in Tleń. Hinter dem Gästehaus gemäß den Zeichen der gelben Fußwanderoute fahren wir in den Wald hinein. Wir klettern den Pfad hinauf, durch die Bäume die Gewässer des Flusses Wda beobachtend. Nach 1,5 Km biegt die Route nach rechts, ziemlich scharf nach oben, und danach nach links ab. Wir fahren den Pfad entlang, bewältigend die nachfolgenden Kurven gemäß der gelben Kennzeichnung. Die Route nähert sich dem Rand des Tals. Es lohnt sich hier den sandigen Weg nach links zu nehmen, um aus dem erhöhten Aussichtspunkt auf die Mäander des Flusses Wda einen Blick zu werfen. In der Ferne sieht man wie große Zerstörungen in dem Baumbestand der Wirbelsturm im Juli 2012 angerichtet hatte.

Wirbelsturm in Bory Tucholskie

Am 14 Juli 2012 in den Nachmittagsstunden über den östlichen Teil des Urwaldes Bory Tucholskie zog der Wirbelsturm durch. Seine Spur hatte die Breite von ca. 400 M und 9 Km Länge. Der Sturm zerstörte alles auf seinem Weg, einige Dutzende der Gebäude und den Wald mit der Gesamtfläche von 400 Ha, was der Fläche von über 500 Fußballplätzen entspricht.

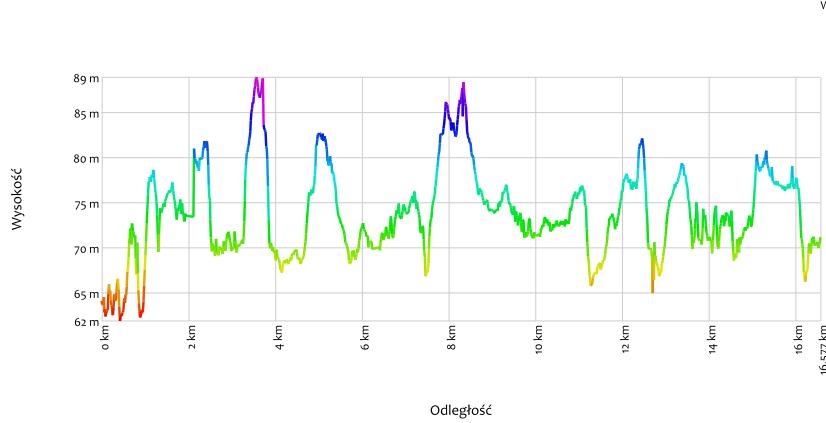
Aussichtspunkt auf das Tal von Wda – St. Hubert Kapelle (2,5 Km)

Wir kehren auf die Route zurück, die uns nach einer Weile durch einen steilen, schmalen Pfad hinunter zur provisorischen Überfahrt durch einen seichten Bach führt. Wir überqueren ihn und begeben uns die an der linken Seite oben sichtbaren Zeichen der Wanderroute entlang. Ein Augenblick der

Fahrt und wir gelangen zu einer senkrecht verlaufenden Asphaltstraße an. An dieser Stelle biegen wir nach links den gelben Wanderweg verlassend ab und durch einen kurzen Abschnitt begeben wir uns den roten Wanderweg entlang. Wir überqueren die Brücke über dem Fluss Wda und kommen an den charakteristischen Knoten der Wanderwege bei der St. Hubert Kapelle – die von den Forster und Jäger von Bory Tucholskie gestiftet wurde. Neben der Kapelle fahren wir auf die mit blauen Zeichen gekennzeichnete Wanderroute, die uns auf dem Rückweg nach Tleń begleiten wird.

St. Hubert Kapelle – Tleń (7,5 Km)

Der Weg führt uns zu dem Rand des Tals. Unten an der linken Seite beobachten wir wieder die Mäander des Flusses, zerstreute Bebauung des Dorfes, und weiter den anderen Rand, den wir zuvor entlang gingen. Nach ca. 2,5 km von der kleinen Kapelle fahren wir auf eine Waldlichtung, die von den Resten der Wintersturmzerstörungen gesäubert wurde, wo wir bald nach links abbiegen. Den Weg zeigt uns das Zeichen der Wanderoute auf einem Baumstamm. Wir fahren den Pfad hinunter in Richtung Wda. An dieser Stelle beginnt das schwierigste Teil der Route. Über drei folgende Kilometer stoßen wir beinahe durch die Strauche, wir tragen die Fahrräder über Dutzende umgefallener Bäume, wir suchen nach dem kaum sichtbaren Pfad in den Böschungen. Diejenigen die dieses Fragment umgehen möchten, können die fast parallel laufende schwarze Wanderoute (siehe Karte) nutzen. Bald nach der Bewältigung der letzten Hindernisse gelangen wir zur Zivilisation – der Bebauung des Erholungszentrums. Hinter diesem biegen wir nach links ab und mit einer schnellen Abfahrt kommen wir an der Brücke über dem Fluss Wda. Die Schleife schließt sich und wir beenden den Ausflug.

Pętla pieszymi szlakami wokół Zalewu Żurskiego

Efektowna, zróżnicowana trasa w formie pętli prowadzącej w bezpośrednim sąsiedztwie najszerzej części Zalewu Żurskiego. Rozpozna się się kończy w Tleniu.

Główne atrakcje na trasie:

- Punkty widokowe na Zalew Żurski
- Mostek Miłości
- Kręta, techniczna ścieżka nad brzegiem zalewu
- Rezerwat Jezioro Ciche
- Tleń – szosa do Grzybka (5,4 km)

Ruszamy z parkingu przy moście w Tleniu. Przekraczamy szosę i szukamy żółtych znaków na barierze energochłonnej. Przenosimy rower górami i ruszamy wąską ścieżką wśród drzew. Ten odcinek powinien ucieśzyć każdego miłośnika jazdy w terenie. Dzięki odnowionemu oznakowaniu szlaku nie musimy martwić się o błąd w nawigacji podczas szybkiego przejazdu. Szlak kluczny, traversuje zbocze

Parametry:

- Długość: 16,7 km
- Oznakowanie: 2/4
- Trudność: 3/5

Nawierzchnia:

- Asfalt: <5%
- Szutry, ubite dukty: 80%
- Piasek: 20%

Walory:

- Krajoznawcze, historia regionu: 1/4
- Widoki, krajobraz: 4/4
- Technika jazdy: 3/4
- Unikaty przyrody: 4/4

dolina i zmusza do wysiłku, cały czas nagradzając nas efektownymi widokami na wodę Zalewu Żurskiego. Jedną z jego odnóg przecina efektowna zadaszona kładka, zwana „Mostkiem Miłości”.

Szosa do Grzybka – rezerwat Jezioro Ciche (6 km)

Po ok. 5,5 km emocjonującej jazdy dojeżdżamy do prostopadle biegnącej szosy. Skręcamy

„Most Miłości” w okolicy Tlenia

“Bridge of Love” near Tleń

„Liebesbrücke” in der Nähe von Tleń

w nią w prawo, odtąd podążając za znakami szlaku czerwonego. Przekraczamy most i dojeżdżamy do ośrodka wypoczynkowego. Kolejne kilometry trasy również nie powinny przysparzać problemów w nawigacji. Szlak, oddalając się nieco od Zalewu, podąża szerokimi duktami wśród sosnowego lasu. Po ok. 11 km od początku trasy docieramy do okolic jeziora Ciche. Wraz z otaczającymi je bagnami i grądem, zostało ono objęte ochroną w formie rezerwatu, ze względu na występujące tu rzadkie gatunki roślin.

Rezerwat Jezioro Ciche – Tleń (5,3 km)

Wkrótce potem docieramy do drogi asfaltowej, w której skręcamy w prawo, zgodnie ze znakami szlaku. Po ok. 500 m od wjazdu na szosę

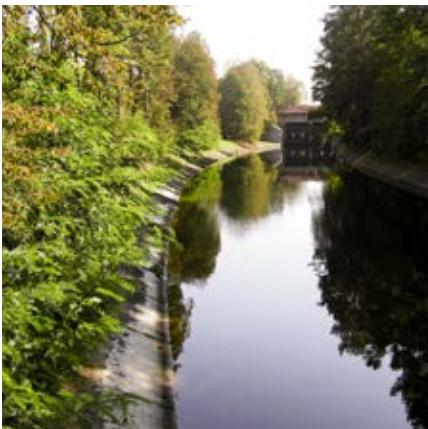
czerwony szlak odbija w lewo w las. My dalej podążamy drogą asfaltową wraz z dochodzącym w tym samym miejscu szlakiem żółtym. Jadąc dalej prosto dotrzymy tą drogą do Tlenia. Jeśli jednak nie mamy jeszcze dość jazdy w terenie, to po ok. 600 m skręcamy wraz z oznakowaną trasą nordic walking w praktycznie niewidoczną ścieżkę prowadzącą skrajem pola, wzdłuż ściany lasu. Brakuje tu oznakowania żółtego szlaku, które pojawią się kilkadzieśiąt metrów dalej w lesie. Kolejne 1,5 km to kluczenie wzdłuż brzegu jeziora aż do spotkania z biegnącą prostopadle drogą między ośrodkiem wypoczynkowym a centrum Tlenia. Skręcamy w lewo, przekraczamy tory kolejowe, dojeżdżamy do mostu i tym samym kończymy pętlę.

*Na trasie
On the road
Auf dem Weg*

*Miejsce zjazdu z szosy na żółty szlak
Exit from the road onto the yellow trail
Ort der Ausfahrt von der Straße auf den gelben
Wanderweg*

*Elektrownia Żur
Żur hydroelectric power plant
Kraftwerk Żur*

A loop on the pedestrian trails around Żurski Reservoir

Parameters:

- Length: 16.7 km
- Marking: 2/4
- Difficulty: 3/5

Surface:

- Asphalt: <5%
- Gravel, beaten roads: 80%
- Sand: 20%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 1/4
- Views, landscape: 4/4
- Technique of cycling: 3/4
- Unique specimen of nature: 4/4

A spectacular, diverse route in the shape of a loop passing directly by the widest part of Żurski Reservoir. It begins and ends in Tleń.

Main attractions on the route:

- Vantage points over Żurski Reservoir
- Bridge of Love
- Winding, technical path by the shore of the reservoir
- "Jeziorko Ciche" Nature Reserve

Tleń – Road to Grzybek (5.4 km)

We set off from a car park by the bridge in Tleń. We cross the road and look for yellow markings on the crash barrier. We carry the bikes and continue along a narrow path among the trees. This section should be pleasurable for anyone

who enjoys off-roading.

Due to renewed marking of the trail we do not need to worry about problems with navigation while cycling fast. The trail weaves, traverses the slope of the valley and requires some effort, at the same time rewarding us with wonderful views of Żurski Reservoir waters. One of its arms is crossed with a spectacular canopied footbridge called "the Bridge of Love".

Road to Grzybek – "Jeziorko Ciche" Nature Reserve (6 km)

After about 5.5 km of an exciting bicycle ride, we reach a perpendicular road. We turn right and from that place on follow the marking of the red trail. We cross a bridge and reach a holiday resort. The next kilometers of the trail should not be problematic in terms of navigation. The trail, as it drifts away from the reservoir, follows broad forest roads in a pine forest. After ca. 11 km of the trail we reach the vicinity of Ciche Lake. The lake with its surrounding bogs and oak-and-hornbeam forest is under protection in a form of a nature reserve due to the presence of rare species of plants.

"Jeziorko Ciche" Nature Reserve – Tleń (5.3 km)

Soon we reach an asphalt road which takes us right according to the marking of the trail. Around 500 metres from entering the road, the red trail turns left into the forest. We follow the asphalt road along with the yellow trail reaching it in the same place. Going straight along this road, we reach Tleń. If we are still not tired of off-road cycling, after the next 600 m we can turn with a marked Nordic Walking trail into a practically invisible path going along the edge of a field along the forest. There is no marking of the yellow trail here. It appears several dozen metres further in the forest. The next 1.5 km mean weaving our way along the shore of the lake until we encounter a perpendicular road between the resort and the centre of Tleń. We turn left, cross the railroad tracks, reach the bridge and finish our loop here.

Schleife der Fußwander-routen

rundum den Stausee Zalew Żurski

Parameter:

- Länge: 16,7 km
- Kennzeichnung: 2/4
- Schwierigkeitsgrad: 3/5

Straßendecke:

- Asphalt: <5%
- Schotter, gefestigte Waldschneisen: 80%
- Sand: 20%

Vorzüge:

- Landeskundliche, Geschichte der Region: 1/4
- Aussichten, Landschaft: 4/4
- Fahrtechnik: 3/4
- Seltenheiten der Natur: 4/4

Effektvolle, abwechslungsreiche Route in Form einer Schleife, die in der direkten Nachbarschaft zu dem breitesten Teil des Stausees Zalew Żurski führt. Beginnt und endet in Tleń.

Hauptattraktionen auf der Route:

- Aussichtspunkte auf den Stausee Zalew Żurski
- Brücke der Liebe
- Verschlungener, technischer Pfad am Ufer des Stausees
- Reservat Ciche See

Tleń – Straße nach Grzybek (5,4 Km)

Wir starten von dem Parkplatz an der Brücke in Tleń. Wir überqueren die Straße und suchen gelbe Zeichen an der Leitplanke. Wir tragen das Fahrrad über sie und fahren den schmalen Pfad inmitten der Bäume entlang. Dieser Abschnitt sollte jeden Anhänger der Geländefahrt freuen. Dank der erneuerten Kennzeichnung der Wanderoute müssen wir uns nicht um den Fehler in der Navigation während einer schnellen Durchfahrt kümmern. Der Wanderweg wechselt oft die Richtung, traversiert den Hang des Tals und zwingt zur Anstrengung, die ganze Zeit uns mit effektvollen Aussichten auf die Gewässer des Stausees Zalew Żurski beschenken. Einen seiner Arme schneidet der effektvoll überdachte Steg, der „Brücke der Liebe“ genannt wird, durch.

Straße nach Grzybek – Naturreservat Ciche See (6 Km)

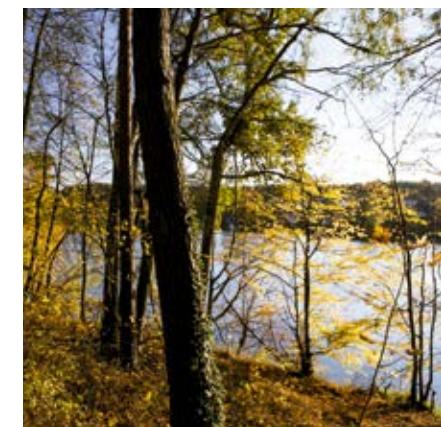
Nach ca. 5,5 Km einer emotionellen Fahrt kommen wir an die senkrecht verlaufende Straße an. Wir biegen in sie nach rechts, ab diesem Punkt die Zeichen der roten Wanderoute verfolgend. Wir überqueren die Brücke und gelangen zum Erholungszentrum. Die weiteren Kilometer der Route sollten auch keine Probleme in der Navigation bereiten. Die Route, ein wenig von dem Stausee entfernt, verläuft die breiten Waldschneisen inmitten des Kiefernwaldes entlang. Nach ungefähr 11 Stunden ab

dem Anfang der Route kommen wir in der Umgebung des Ciche Sees an. Zusammen mit den ihn umgebenden Sümpfen und dem Erlen-Mischwald wurde er mit dem Schutz in Form eines Naturreservats, aufgrund der hier auftretenden seltenen Pflanzarten umfasst.

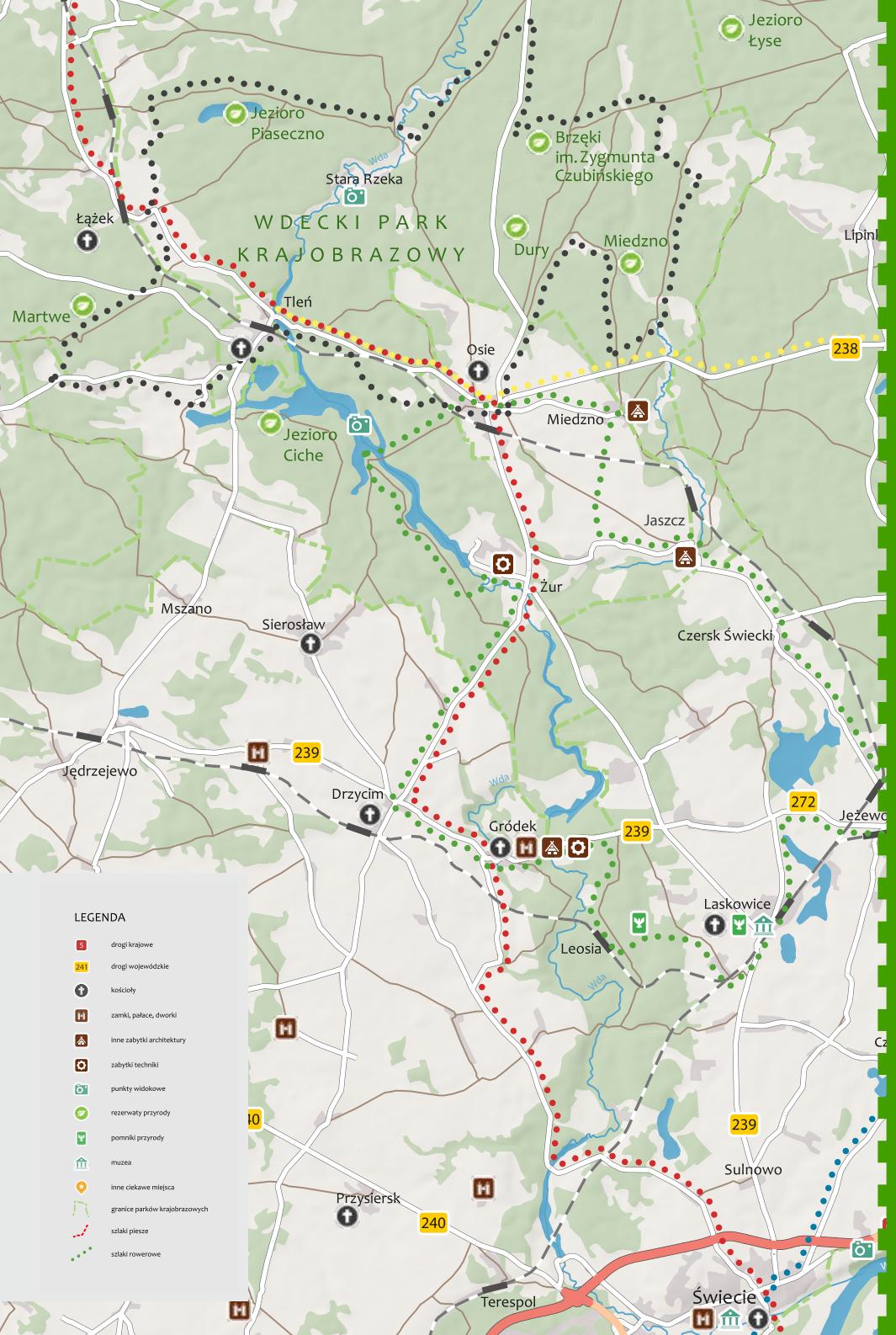
Naturreservat Ciche See – Tleń (5,3 Km)

Bald danach kommen wir an den Asphaltweg, an dem wir nach rechts, gemäß den Zeichen der Wanderoute abbiegen. Nach 500 Meter ab der Einfahrt auf die Straße biegt der rote Wanderweg nach links in den Wald ab. Wir begeben uns weiter den Asphaltweg zusammen mit der an gleicher Stelle zusammenkommenden gelben Wanderroute entlang. Bei einer weiteren Fahrt geradeaus kommen wir mit dieser Straße in Tleń an. Wenn wir jedoch nicht genug von der Geländefahrt bekommen haben, dann nach ca. 600 Meter biegen wir zusammen mit der gekennzeichneten Nordic Walking Route in den praktisch unsichtbaren Pfad ab, der am Rande des Felds die Wand des Waldes entlang führt. Hier fehlt die Kennzeichnung des gelben Wanderweges, die einige Dutzend Meter weiter entfernt im Wald erscheint. Die weiteren 1,5 Km das ist das Wechseln der Richtung entlang dem Ufer des Sees bis zum Treffen mit der senkrecht verlaufenden Straße zwischen dem Erholungszentrum und Zentrum von Tleń. Wir biegen nach links ab, überqueren die Eisenbahnschienen, kommen an der Brücke und somit beenden wir die Schleife.

Zabytkowy dom w Łączku
Historic house in Łączek
Historisches Haus in Łączek
(Foto / Photo: Piotr Graszka)

Krajobraz brzegów Zalewu Żurskiego
Landscape of the shores of Żurski Reservoir
Landschaft der Ufer vom Stausee Zalew Żurski

Pętla szlakiem rowerowym im. ks. dr. Bernarda Szychty (zielony)

Trasa w formie pętli prowadzącej przez najciekawsze miejsca na południe od Osia. Bardzo atrakcyjna pod względem krajoznawczym. Idealna na dłuższą wycieczkę, nawet dla niewprawionych rowerzystów.

Główne atrakcje na trasie:

- Elektrownie wodne Gródek i Żur
- Drewniany dwór w Gródku
- Diabelski Kamień w okolicy Leosi
- Park dworski w Laskowicach
- Muzeum Misyjno-Etnograficzne w Laskowicach
- Drewniane domy w Miedznie

Osie – Gródek (19 km)

W drogę ruszamy na rynku w Osie. Szlak początkowo prowadzi nas na zachód, a następnie skręca w lewo w kierunku lasu. Docieramy do ośrodka wypoczynkowego Grzybek i kontynuujemy wycieczkę wzdłuż zalewu do zapory wodnej w Żurze. Spiętrza ona wodę, tworząc Zalew Żurski o długości 11 km. Po ok. 1 km docieramy do okolic elektrowni.

„Prezydencka” elektrownia

Elektrownia wodna o mocy 8 MW, uruchomiona uroczyste przez prezydenta RP Ignacego Mościckiego 15 lutego 1930, była największą w tym czasie w Polsce. W dawnej nastawni mieści się obecnie izba historyczna.

Parametry:

- Długość: 54,9 km
- Oznakowanie: 4/4
- Trudność: 3/5

Nawierzchnia:

- Asfalt: 75%
- Szutry, ubite dukty: 25%
- Piasek: <5%

Walory:

- Krajoznawcze, historia regionu: 4/4
- Widoki, krajobraz: 3/4
- Technika jazdy: 1/4
- Unikaty przyrody: 3/4

Podążając dalej szlakiem docieramy do stosunkowo ruchliwej szosy. Skręcamy w prawo przekraczamy most na Wdzie i kontynuujemy jazdę aleją. Po 2 km od przeprawy nad rzeką przejeżdżamy pod linią energetyczną (drugą w kolejności). W tym miejscu możemy poszukać tajemniczego Kamienia Napoleońskiego (patrz opis szlaku Świecie – Tleń). Kolejne kilometry drogi prowadzą nas do Drzycimia, gdzie skręcamy w lewo, kierując się do Gródku. W tym miejscu warto zatrzymać się na dłużej, aby zobaczyć zabytkową zabudowę wsi, łącznie z jednym z najstarszych na Pomorzu drewnianych dworów. Ciekawym obiektem jest też elektrownia wodna, którą można częściowo zwiedzić po indywidualnym uzgodnieniu z obsługą.

Gródek – Osie (35,9 km)

Po powrocie na szlak, ok. 1,7 km od mostu, trasa skręca ostro w prawo w utwardzoną drogę leśną. Jedziemy duktami zgodnie z oznakowaniem. Po drodze przejeżdżamy obok jednego z największych na Pomorzu

Kościół p.w. MB Pocieszenia w Drzycimiu
Church of Our Lady of Consolation in Drzycim
Mariä Trost Kirche in Drzycim

gązu narzutowego, tzw. Diabelskiego Kamienia. Wkrótce po opuszczeniu lasu dojeżdżamy do Laskowic, gdzie warto zwiedzić Muzeum Misyjno-Etnograficzne przy Domu Misyjnym Księży Werbistów oraz park dworski z wieloma interesującymi okazami zabytkowych drzew. Następnie trasa prowadzi asfaltową drogą przez otwarte przestrzenie, rolnicze krajobrazy i niewielkie wsie: Jeżewo, Czersk Świecki, Jaszcz, Brzeziny, Miedzno. Pętla kończy się na rynku w Osie.

A loop on the bicycle trail named after the priest Bernard Sychta (green)

Parameters:

- Length: 54.9 km
- Marking: 4/4
- Difficulty: 3/5

Surface:

- Asphalt: 75%
- Gravel, beaten roads: 25%
- Sand: <5%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 4/4
- Views, landscape: 3/4
- Technique of cycling: 1/4
- Unique specimen of nature: 3/4

The trail shaped as a loop leads through the most interesting places south of Osie. Its main attraction is the scenery. It is ideal for a longer trip, even for amateur bikers.

Main attractions on the route:

- Hydroelectric power plants of Gródek and Żur
- Wooden manor in Gródek
- Devil's Stone in the area of Leosia
- Manor park in Laskowice
- Missionary and Ethnographic Museum in Laskowice
- Wooden houses in Miedzno

Osie – Gródek (19 km)

We set off from the market square in Osie. Initially the trail takes us west but then turns left towards the forest. We reach the holiday resort "Grzybek" and continue the trip along the reservoir all the way to the dam in Żur. It dams up the water creating the 11-km-long Żurski Reservoir. 1 km further we reach the area of a power plant.

"Presidential" Power Plant

The hydroelectric power plant with the capacity of 8 MW, officially launched by the president of the Republic of Poland, Ignacy Mościcki, on 15th February 1930, was the biggest plant at that time in Poland. The former control room now houses a historical chamber.

We follow the trail and reach quite a busy road. We turn right, cross the bridge on the Wda River and continue down the alley. 2 km from the river crossing we ride under an energy line (the second one). This is a place where we may look for the mysterious Napoleon Stone (see the description of the trail Świecie – Tleń). The next kilometres of the road take us to Drzycim, where we turn left towards Gródek. It is worth taking a short break here to see the historic buildings of the village, including one of the oldest wooden manors in Pomerania. Another interesting object is the hydroelectric power plant which may be visited partially upon a prior individual arrangement with the service crew.

Gródek – Osie (35.9 km)

After returning to the trail, approx. 1.7 km from the bridge the trail turns sharply right into a hard-surfaced forest road. We follow

Drewniany dwór w Gródku
Wooden manor in Gródek
Hölzerenes Herrenhaus in Gródek

the roads according to the marking. On the way we pass one of the biggest glacial erratics in Pomerania, the so-called Devil's Stone. Soon after leaving the forest, we reach Laskowice, where it is a good idea to visit the Missionary and Ethnographic Museum in the Missionary House of the Verbites, and a manor park with many interesting monumental trees. The trail leads us along an asphalt road through open spaces, farming lands and small villages of: Jeżewo, Czersk Świecki, Jaszcz, Brzeziny, Miedzno. The loop finishes at the market square in Osie.

Schleife entlang der Priester Dr. Bernard Sychta Fahrradwander- route (grün)

Parameter:

- Länge: 54,9 km
- Kennzeichnung: 4/4
- Schwierigkeitsgrad: 3/5

Straßendecke:

- Asphalt: 75%
- Schotter, gefestigte Waldschneisen: 25%
- Sand: <5%

Vorzüge:

- Landeskundliche, Geschichte der Region: 4/4
- Aussichten, Landschaft: 3/4
- Fahrtechnik: 1/4
- Seltenheiten der Natur: 3/4

Maszynownia elektrowni w Gródku
Engine room of the power plant in Gródek
Maschinenhaus im Kraftwerk Gródek

Die Route in Form einer durch die interessantesten Orte südlich von Osie führenden Schleife. Sehr attraktiv in der landeskundlichen Hinsicht. Ideal für einen längeren Ausflug, sogar für unerfahrene Radfahrer.

Hauptattraktionen auf der Route:

- Wasserkraftwerk Gródek und Żur
- Hölzerne Herrenhaus in Gródek
- Teufels Stein in der Nähe von Leosia
- Herrenhauspark in Laskowice
- Missions-Ethnographisches Museum in Laskowice
- Hölzerne Häuser in Miedzno

Osie – Gródek (19 Km)

Wir machen und auf dem Marktplatz in Osie auf den Weg. Die Wanderoute führt zuerst nach Westen, und danach biegt nach links in die Waldrichtung ab. Wir kommen in dem Erholungszentrum Grzybek an und setzen den Ausflug entlang dem Stausee des Staudamms in Żur fort. Er staut das Wasser, indem er den Stausee Zalew Żurski mit der Länge von 11 Km bildet. Nach ca. 1 Km kommen wir in der Umgebung des Wasserkraftwerkes an.

“Präsidenten” Wasserkraftwerk

Das Wasserkraftwerk mit der Gesamtleistung von 8 MW, das feierlich durch den Präsidenten Ignacy Mościcki am 15 Februar 1930 in Betrieb genommen wurde, war die größte zu dieser Zeit in Polen. In dem ehemaligen Stellwerk befindet sich eine historische Kammer.

Weiter der Wanderoute folgend, erreichen wir eine verhältnismäßig belebte Straße. Wir biegen nach rechts ab, überqueren die Brücke über dem Fluss Wda und setzen die Fahrt die Allee entlang fort. Nach 2 Km von der Überfahrt über dem Fluss fahren wir unter der Hochspannungsleitung (zweite in der Reihe) durch. An dieser Stelle können wir nach dem geheimnisvollen Napoleons Stein suchen (siehe die Beschreibung der Wanderroute Świecie – Tleń). Die weiteren Kilometer des Weges führen uns nach Drzycim, wo wir nach links abbiegen, und begeben wir uns in Richtung Gródek. An dieser Stelle lohnt es sich einen längeren Halt zu machen, um die historische Dorfbauung zusammen mit einem der ältesten hölzernen Herrenhaus in Pommern zu sehen. Ein interessantes Objekt ist auch das Wasserkraftwerk, das teilweise nach individueller Vereinbarung mit der Bedienung besichtigt werden kann.

Gródek – Osie (35,9 Km)

Nach der Rückkehr auf die Wanderroute, ca. 1,7 Km von der Brücke biegt die Route scharf nach rechts in einen gefestigten Waldweg ab. Wir fahren die Waldschneisen gemäß der Kennzeichnung entlang. Unterwegs fahren wir an einem der in Pomorze-Region größten Findling, dem sog. Teufels Stein vorbei. Bald nach dem Verlassen des Waldes kommen wir in Laskowice an, wo es sich lohnt, das Missions-Ethnographisches Museum an dem Missionshaus der Steyler Missionare sowie den Herrenhauspark mit vielen interessanten Exemplaren der historischen Bäume zu besichtigen. Danach führt die Route entlang der Asphaltstraße durch die offenen Gebiete, landwirtschaftliche Landschaften und kleine Dörfer: Jeżewo, Czersk Świecki, Jaszcz, Brzeziny, Miedzno. Die Schleife endet auf dem Marktplatz in Osie.

Drewniany dom w Miedznie
Wooden house in Miedzno
Hölzerne Haus in Miedzno

Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Św. w Osiu
Church of the Exaltation of the Holy Cross in Osie
Erhöhung des Heiligen Kreuzes Kirche in Osie

Rozjazd szlaków na Rynku w Osiu
Trails crossover at the Market in Osie
Kreuzung der Wanderwege auf dem Markt in Osie

Pętla szlakiem rowerowym Tropami II Rzeczypospolitej (czarny)

Szlak w formie pętli przebiegającej w głównej mierze przez teren Borów Tucholskich rozciągających się na północ od Osia i Tlenia. Trasa jest warta uwagi przede wszystkim ze względów przyrodniczych i krajobrazowych. Prowadzi w okolicy przez aż pięć rezerwatów przyrody. Ze względu na nawierzchnię szlak polecany jest na rower górski lub uniwersalny (trekkingowy).

Trasa rozpoczyna się i kończy na rynku w Osie. Nowe, dobre oznakowanie szlaku sprawia, że nie powinien przysparzać problemów w nawigacji. Przejazd można skrócić łącznie o ok. 10 km, korzystając ze skrótu między rezerwatem Brzęki im. Z. Czubińskiego a mostem w Starej Rzece oraz między Łążkiem a Tleniem (patrz mapa).

Rezerwaty na szlaku:

- Dury, wodno-torfowiskowy – cztery jeziorka dystroficzne wraz z otaczającymi je torfowiskami;
- Miedzno, ornitologiczny – jezioro, środowisko wylęgu ptactwa wodnego i błotnego;
- Brzęki im. Zygmunta Czubińskiego, leśny – fragment grądu z największym w Polsce i Europie Środkowej skupiskiem rzadko spotykanego jarzębu brekinii;
- Piaseczno, wodny – jedno z trzech jezior w kujawsko-pomorskim o I klasie czystości;

Parametry:

- Długość: 50 km
- Oznakowanie: 4/4
- Trudność: 3/5

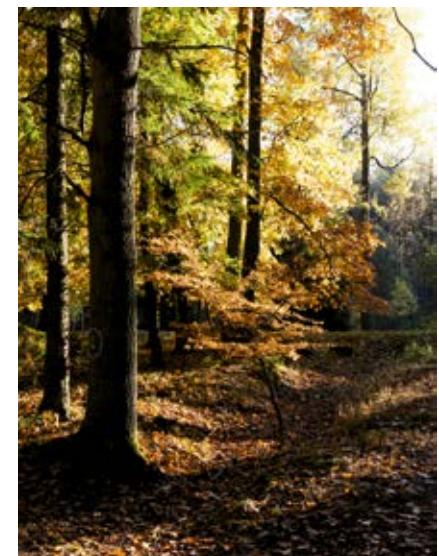
Nawierzchnia:

- Asfalt: 25%
- Szutry, ubite dukty: 75%
- Piasek: <5%

Walory:

- Krajoznawcze, historia regionu: 3/4
- Widoki, krajobraz: 4/4
- Technika jazdy: 1/4
- Unikaty przyrody: 4/4

■ Martwe, torfowiskowy – ochrona jezior dystroficznych, torfowisk przejściowych i wysokich oraz brzozy bagiennej.

Bory Tucholskie jesienią
Tuchola Forest in autumn
Bory Tucholskie im Herbst

Loop on the bicycle trail called Following the Second Polish Republic (black)

Parametres:

- Length: 50 km
- Marking: 4/4
- Difficulty: 3/5

Surface:

- Asphalt: 25%
- Gravel, beaten roads: 75%
- Sand: <5%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 3/4
- Views, landscape: 4/4
- Technique of cycling: 1/4
- Unique specimen of nature: 4/4

This trail takes the form of a loop and goes mostly through the Tuchola Forest that stretches north from Osie and Tleń. It is recommended mostly for its natural and scenic values. It runs through five nature reserves. Due to the surface of the trail, a mountain bike or an all-purpose (trekking) bike is recommended.

The trail begins and finishes at the market square in Osie. New, better marking of the trail means that navigating on it should not be a problem. The route may be shortened by even 10 km, by using shortcuts between the "Z. Czubiński Brzęki" reserve and the bridge in Stara Rzeka, and also between Łążek and Tleń (see the map).

Tablica informacyjna na szlaku w Tleń
Information plaque on the trail in Tleń
Informationstafel auf der Wanderoute in Tleń

Nature reserves on the route:

- Dury, a water and peat bog reserve – four dystrophic lakes with surrounding peat bogs
- Miedzno, an ornithological reserve – a lake, the habitat for breeding of water and marsh birds
- Zygmunt Czubiński Brzęki, a forest reserve – a fragment of an oak-hornbeam forest with the biggest cluster of wild service tree, a rare species in Poland and Central Europe
- Piaseczno, a water reserve – one of the three lakes in Kujawsko-Pomorskie Voivodeship with Class I water
- Martwe, a peat bog reserve – protection of dystrophic lakes, transitional and high bogs and bog birch

Schleife entlang der Fahrradwanderoute (schwarz) Nach den Spuren der II Republik Polen

Parameter:

- Länge: 50 km
- Kennzeichnung: 4/4
- Schwierigkeitsgrad: 3/5

Straßendecke:

- Asphalt: 25%
- Schotter, gefestigte Waldschneisen: 75%
- Sand: <5%

Vorzüge:

- Landeskundliche, Geschichte der Region: 3/4
- Aussichten, Landschaft: 4/4
- Fahrtechnik: 1/4
- Seltenheiten der Natur: 4/4

sollten. Die Durchfahrt kann man insgesamt um ca. 10 Km verkürzen, in dem man die Abkürzungen zwischen dem Brzęki Z. Czubiński Naturreservat und der Brücke in Stara Rzeka sowie zwischen Łążek und Tleń (siehe Karte) nutzt.

Naturreservate auf der Route:

- Dury, Wasser-Torfmoor-Reservat – vier kleine dystrophische Seen mit sie umgebenden Torfmooren
- Miedzno, ornithologisches Reservat – See, eine Umwelt der Brut der Wasser- und Sumpfvögel
- Brzęki Zygmunt Czubiński Waldreservat – ein Fragment des Hainbuchen und Eichenwaldes mit der in Polen und Mitteleuropa größten Konzentrierung der seltenen Elsbeere
- Piaseczno, Wasserreservat – einer der drei Seen in der Kujawsko-Pomorskie Woiwodschaft mit I Sauberkeitsklasse
- Martwe, Torfmoorreservat – Schutz der dystrophischen Seen, Übergangs- und Hochtorfmoore sowie der Sumpfbirke

Die Route in Form einer hauptsächlich durch das Terrain des Urwaldes Bory Tucholskie, der sich nördlich von Osie und Tleń verbreitet, verlaufenden Schleife. Die Route ist sehenswert vor allem aufgrund der natürlichen und landschaftlichen Vorzüge. Sie führt in der Umgebung durch sogar fünf Naturreservate. Aufgrund der Straßendecke empfehlen wir diese Wanderroute für die Mountainbikes oder universelle Fahrräder (Trekkingrad).

Die Route beginnt und endet auf dem Marktplatz in Osie. Neue, gute Kennzeichnung des Wanderweges trägt dazu bei, dass keine Probleme bei der Navigation auftreten

Zalew Żurski
Żurski Reservoir
Stausee Zalew Żurski

Wiślana Trasa Rowerowa (odcinek Świecie – granica województwa w okolicach wsi Kozieliec k. Nowego)

Parametry:

- Długość: 51 km
- Oznakowanie: 4/4
- Trudność: 4/5

Nawierzchnia:

- Afalt: 80%
- Szutry, ubite dukty: 20%
- Piasiek: <5%

Walory:

- Krajoznawcze, historia regionu: 4/4
- Widoki, krajobraz: 4/4
- Technika jazdy: 1/4
- Unikaty przyrody: 3/4

Wiślana Trasa Rowerowa to szlak turystyczny, który docelowo ma prowadzić po obu stronach największej polskiej rzeki, od jej źródeł do ujścia. W województwie kujawsko-pomorskim trasa została oznakowana w 2013 r., a w powiecie świeckim znajduje się fragment należący do części lewobrzeżnej. Podróżując szlakiem mamy możliwość zapoznania się z atrakcjami przyrodniczymi i zabytkami znajdującymi się w Zespole Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego.

Wycieczkę Wiślaną Trasą Rowerową na północ od Świecia można zaplanować na kilka sposobów – w całości, pokonać odcinkami

lub podjeżdżając rowerem, samochodem czy pociągiem. Trasa jest łatwa i wiedzie głównie bocznymi asfaltowymi drogami.

Świecie – Sartowice (12 km)

Ze Świecia szlak prowadzi terenami Wysoczyzny Świeckiej, odbijając nieco od linii Wisły. Z miasta kierujemy się drogą do Jeżewa. Jedziemy wzdłuż alei drzew, podziwiając młodoglacjalne krajobrazy. We wsi Czaple mijamy polodowcowe jeziora i skręcamy na Czapelki, za którymi nawierzchnia zmienia się na gruntową. Kiedy dojeżdżamy do ruchliwej drogi krajowej, z prawej strony widzimy dolinkę Czarnej Wody i utworzony wokół niej rezerwat przyrody Śnieżynka. Do Sartowic dojeżdżamy drogą asfaltową.

OPCJA – pieszy szlak „Na Diabelce”

Alternatywną pokonania odcinka od Świecia do Sartowic jest czarny szlak pieszy, który prowadzi ścieżką przy Wiśle, podnóżem stromych osuwisk z odsłonięciami gruntu. Jest on jednak dostępny tylko dla rowerzystów MTB. Dodatkowo turystyczna trasa bywa zarośnięta, a na wiosnę zalewana falą powodziową.

Sartowice – Michale (14 km)

Od zespołu parkowo-pałacowego w Sartowicach jedziemy asfaltem na północny wschód, mijamy drogę dojazdową do malowniczego rezerwatu Grabowiec, mijamy kościół, przy którym znajduje się punkt widokowy, zjeźdzamy. Od tej pory poruszamy się wąskim asfaltem przy wale, z lewej strony widząc zbocza Doliny Dolnej Wisły. Przejedździamy przez wsie Wielkie i Polskie Stwolno, gdzie ciekawostką są drewniane domy w typie budownictwa holenderskiego. Przecinamy linię autostrady. Z lewej strony

mijamy położoną na zboczu Górną Grupę, w której znajduje się Muzeum Misyjno-Etnograficzne, a następnie docieramy do przejazdu pod nasypem drogi prowadzącej do mostu przez Wisłę w Grudziądzu.

Michale – Nowe (18 km)

Od stalowego mostu łączącego Grudziądz z lewym brzegiem Wisły kierujemy się na północ, asfaltem przejeźdzamy przez Michale, spotykamy oznakowania żółtego szlaku rowerowego z Grudziądzem do Tlenia. Z prawej strony dochodzi droga prowadząca nad Wisłą, do punktu widokowego na Cy tadęle Grudziądz i Łosiowe Góry – warto tam podjechać. W okolicach Dragacza mijamy otoczone wierzbami malownicze starorzecza. Przejedździamy przez Wielki Lubień, docieramy do wsi Mątawy, mijamy dawny zbór, przejeźdzamy obok drewnianych domostw. W Trylu mijamy aleję pomnikowych lip. Przed mostem nad Mątawą spotykamy drogę dojazdową do zabytkowej przepompowni – warto zjechać ze szlaku, by zobaczyć ten ciekawy obiekt. Do Nowego docieramy stromym podjazdem. Najważniejszym zabytkiem miasta jest gotycki kościół farny z poł. XIV w., w którym znajdują się cenne gotyckie freski. Warto również zobaczyć kościół pofranciszkański i gotycką kaplicę cmentarną oraz zachowane główne skrzydło zamku krzyżackiego.

W mijanych po drodze wsiach: Michale, Wielki Lubień i Mątawy spotkać można charakterystyczną drewnianą zabudowę w stylu holenderskim.

OPCJA – szosa przez Wielki Komorsk

Alternatywną pokonania odcinka między Wielkim Lubieniem a Nowem jest asfaltowa droga przez Krusze, Wielki Komorsk, Piaski. Po drodze możemy zobaczyć zabytkowy barokowy kościół oraz łąki otaczające Mątawę.

Nowe – granica województwa k. wsi Kozieliec (7 km)

Z Nowego jedziemy na północ wzdłuż ruchliwej szosy na Gdańsk, odbijamy w prawo na wąski asfalt do Kozielca, mijamy zabudowania.

Z prawej strony widzimy dolinę Wisły i opadające w jej stronę jary. Nawierzchnia zmienia się na bruk, później jedziemy polną drogą do granicy województwa trasą pokrywającą się z przebiegiem czarnego szlaku rowerowego po Dolinie Dolnej Wisły, którym można dotrzeć aż do Tczewa w województwie pomorskim.

Zamek w Świeciu
Castle in Świecie
Schloss in Świecie

Vistula Bicycle Trail the section of Świecie – the voivodeship border in the area of the village of Kozielec near Nowe

Parameters:

- Length: 51 km
- Marking: 4/4
- Difficulty: 4/5

Surface:

- Asphalt: 80%
- Gravel, beaten roads: 20%
- Sand: <5%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 4/4
- Views, landscape: 4/4
- Technique of cycling: 1/4
- Unique specimen of nature: 3/4

The Vistula Bicycle Trail is a tourist route which at the end runs on both sides of the biggest Polish river, from its origin to its estuary.

In Kujawsko-Pomorskie Voivodeship the trail was marked in 2013, and Świecie County contains a fragment belonging to the left-bank side. Taking this trail will give us a chance to see natural attractions and monuments in the Complex of Chełmiński and Nadwiślański Landscape Parks.

A trip on the Vistula Bicycle Trail north of Świecie may be planned in several ways – in whole, covering it by sections, or taking a lift with your bicycle in a car or on the train. The route is easy and mostly runs on asphalt side roads.

Świecie – Sartowice (12 km)

From Świecie the trail goes through the Świecie Upland, going slightly away from the Vistula River. From the town we head in the direction of Jeżewo. We cycle along an alley of trees, admiring the young glacial landscape. In the village of Czaple we pass post-glacial lakes and turn towards Czapelki, and from there the trail changes into a dirt road. Once we reach the busy national road, on the right we can see the small valley of Czarna Woda and the nature reserve founded around it, called Śnieżynka (Snowflake). We take an asphalt road to Sartowice.

OPTIONAL – “Na Diabelce” hiking trail

An alternative for the section of Świecie – Sartowice is the black trail that runs along a path by the Vistula River, at the bottom of steep landslides with exposures of ground soil. It is only accessible for mountain bikers. Additionally, the tourist trail may be overgrown and in spring flooded by the flood waves.

Sartowice – Michale (14 km)

From the park and palace complex in Sartowice we take an asphalt road northwest, pass the access road to the picturesque “Grabowiec” reserve, cycle past a church with a vantage point next to it, and then go downwards. From that point on, we ride on a narrow asphalt road by the embankment, seeing on our left. We go through the villages of Wielkie and Polskie Stwolno and admire

Most na Wiśle w Grudziądzku
Bridge on the Vistula River in Grudziądz
Brücke über dem Fluss in Grudziądz

this interesting place. We get to Nowe along a steep uphill road. The town's most important monument is the Gothic parish church from the first half of the 14th century, with precious Gothic frescos. It is also worth visiting the post-Franciscan church, the Gothic cemetery chapel and the preserved main wing of the Teutonic castle.

In villages passed along the way: Michale, Wielki Lubień and Mątawy, we can see the characteristic wooden buildings erected in the Dutch style.

OPTIONAL – Road through Wielki Komorsk

An alternative way to cross the section between Wielki Lubień and Nowe is the asphalt road through Krusze, Wielki Komorsk, Piaski. On the way we can see a historic Baroque church and the meadows surrounding the Mątawa River.

Nowe – Border of the voivodeship near the village of Kozielec (7 km)

From Nowe we head north along the busy road to Gdańsk, turn right into a narrow asphalt road to Kozielec and go past some buildings. On the right we see the valley of the Vistula River and canyons subsiding towards it. The trail turns into a cobbled road. We go along a dirt road to the border of the voivodeship, following a route in line with the black bicycle trail around the Lower Vistula Valley, which takes us all the way to Tczew in Pomorskie (Pomeranian) Voivodeship.

Fahrradroute von Wisła

(Strecke Świecie – Grenze der Woiwodschaft in der Nähe des Dorfes Kozięc bei Nowe)

Parameter:

- Länge: 51 km
- Kennzeichnung: 4/4
- Schwierigkeitsgrad: 4/5

Straßendecke:

- Asphalt: 80%
- Schotter, gefestigte Waldschneisen: 20%
- Sand: <5%

Vorzüge:

- Landeskundliche, Geschichte der Region: 4/4
- Aussichten, Landschaft: 4/4
- Fahrtechnik: 1/4
- Seltenheiten der Natur: 3/4

Die Fahrradroute von Wisła ist eine touristische Route, die zweckmäßig an beiden Seiten des größten polnischen Flusses, ab dessen Quellen bis zur Mündung führen soll. In der Kujawsko-Pomorskie Woiwodschaft wurde die Route in 2013 gekennzeichnet und in dem Świecki Kreis befindet sich das zu dem, am linken Ufer gelegenen Teil, gehörende Fragment. Bei einer Reise durch die Wanderroute haben wir die Möglichkeit die, sich in dem Komplex der Landschaftsparken Chełmiński und Nadwiślański befindenden natürlichen Attraktionen und Denkmäler kennen zu lernen.

Den Ausflug die Fahrradroute von Wisła nördlich von Świecie entlang, kann man auf verschiedene Weise einplanen – im Ganzen, die einzelnen Strecken bewältigen oder mit einem Auto oder Zug das Fahrrad mitnehmen. Die Route ist einfach und führt hauptsächlich durch seitliche Asphaltstraßen.

Świecie – Sartowice (12 Km)

Aus Świecie führt die Route die Terrains des Landrückens Wysoczyzna Świecka entlang, in dem man von der Wisła-Linie ein wenig abkommt. Aus der Stadt begeben wir uns auf dem Weg in Richtung Jeżewo. Wir fahren die Baumallee entlang und bewundern gleichzeitig die jungglaziale Landschaften. In dem Dorf Czaple fahren wir an dem postglazialen See vorbei und biegen nach Czapelki ab, hinter welcher sich die Straßendecke in eine Hauptstraße ändert. Wenn wir an eine belebte Bundesstraße ankommen, von der rechten Seite sehen wir ein kleines Tal Czarna Woda und rundum es errichtetes Naturreservat Śnieżynka. In Sartowice kommen wir entlang der Asphaltstraße an.

OPTION – Fußwanderoute "Na Diablece"

Eine Alternative der Bewältigung der Strecke von Świecie nach Sartowice ist der schwarze Fußwanderweg, der den Pfad an dem Fluss Wisła, am Fuß der steilen Erdrutsche mit Enthüllung des Grundbodens entlang führt. Er ist jedoch nur für die MTB-Radfahrer zugänglich. Zusätzlich ist die touristische Route manchmal bewachsen und im Frühling durch Flutwellen geflutet.

Sartowice – Michale (14 Km)

Von dem Park-Palast-Komplex in Sartowice fahren wir die Asphaltstraße nach

Nordwesten entlang, wir fahren an der Zufahrtstrasse vorbei, zu dem malerischen Reservat Grabowiec, wir fahren weiter an der Kirche vorbei, bei der sich ein Aussichtspunkt befindet, dann fahren wir runter. Ab diesem Moment bewegen wir uns auf dem schmalen Asphalt an dem Damm, an der linken Seite sehen wir Hänge des Tals von Dolna Wisła. Wir fahren durch die Dörfer Wielkie und Polskie Stwolno, wo eine Seltenheit die hölzernen Hauser im Typ der holländischen Bauweise sind. Wir schneiden die Linie der Autobahn durch. An der linken Seite fahren wir an der, auf einem Hang situierten Ortschaft Górona Grupa vorbei, in der sich das Missions-Ethnographisches Museum befindet, danach kommen wir an den Übergang unter der Aufschüttung der zur Brücke über dem Fluss Wisła in Grudziądz führenden Straße.

Michale – Nowe (18 Km)

Von der Stahlbrücke, die Grudziądz mit dem linken Ufer des Flusses Wisła verbindet, begeben wir uns nach Norden, über die Asphaltstraße fahren wir an Michale vorbei, wir treffen unterwegs die Kennzeichen der gelben Fahrradwanderoute aus Grudziądz nach Tleń. Von der rechten Seite kommt die, an den Fluss Wisła, zu dem Aussichtspunkt auf der Zitadelle Grudziądz und Łosiowe Góry führende Straße - es lohnt sich dort einen Halt zu machen. In der Umgebung von Dragacz lassen wir hinter uns die mit Weiden umgebende malerische Altwasser. Wir fahren durch Wielki Lubień, kommen im Dorf Mątawy an, fahren weiter an der ehemaligen evangelischen Kirchengemeinde vorbei, fahren neben hölzernen Haushalten. In Tryl fahren wir an der Allee der Naturdenkmallinden vorbei. Vor der Brücke über dem Fluss Mątawa treffen wir den Zufahrtsweg zu dem historischen Pumpwerk – es ist wert von der Route abzuweichen um dieses interessante Objekt

zu sehen. In Nowe kommen wir mit der steilen Auffahrt an. Das wichtigste Denkmal der Stadt ist die gotische Pfarrkirche aus der Mitte des 14 Jh., in der sich wertvolle gotische Freskogemälde befinden. Es lohnt sich auch die post-franziskaner Kirche mit gotischer Friedhofskapelle sowie den erhalten gebliebenen Hauptflügel der Deutschordensritterburg zu sehen.

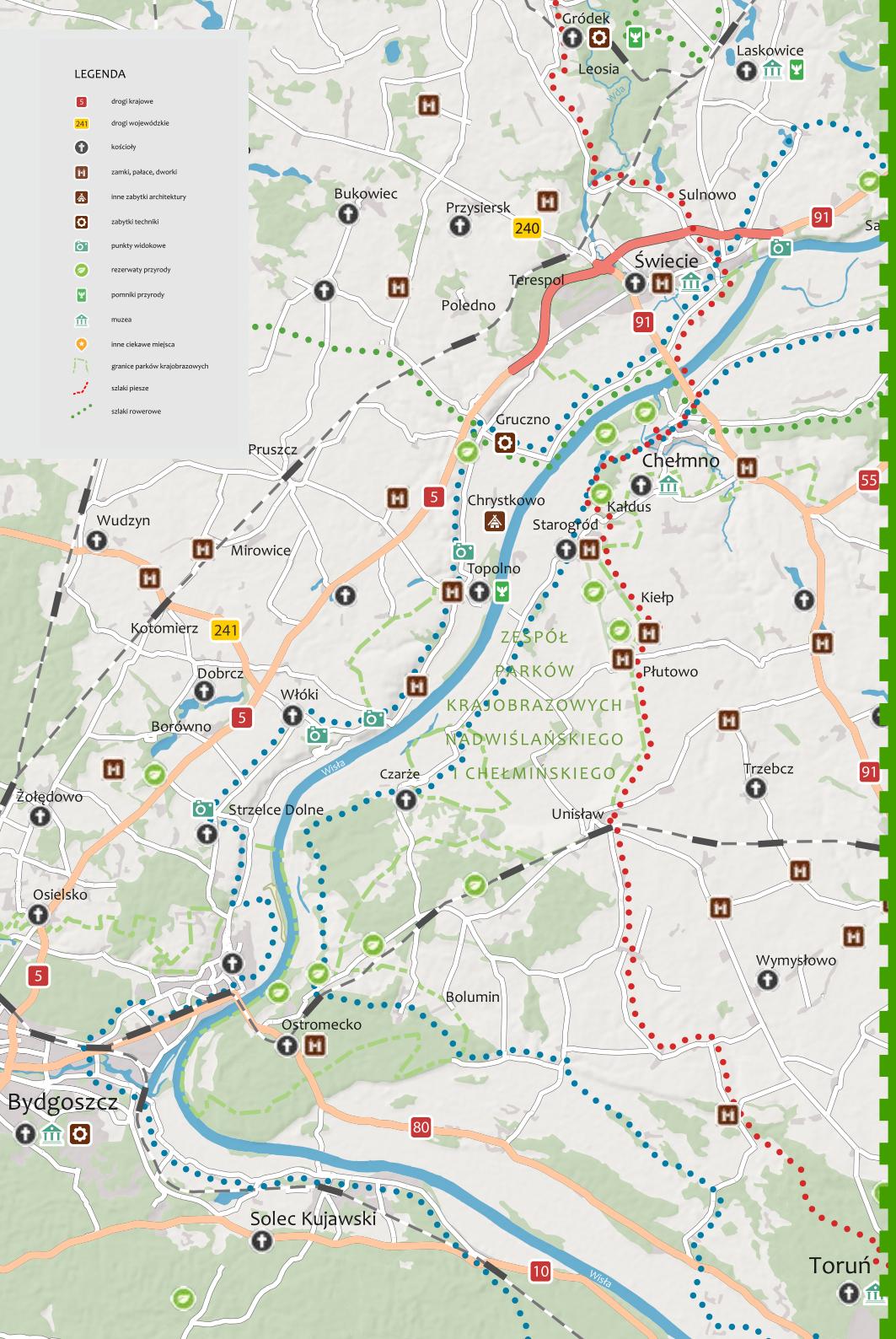
Unterwegs beim Vorbeifahren an den Dörfern: Michale, Wielki Lubień und Mątawy kann man die charakteristische hölzerne Bebauung im holländischen Stil antreffen.

OPTION – Straße durch Wielki Komorsk

Eine Alternative der Zurücklegung der Strecke zwischen Wielki Lubień und Nowe ist die Asphaltstraße durch Krusze, Wielki Komorsk, Piaski. Unterwegs können wir eine historische, barocke Kirche sowie die den Fluss Mątawa umgebenden Wiesen sehen.

Nowe – Grenze der Woiwodschaft in der Nähe des Dorfes Kozięc (7 Km)

Aus Nowe fahren wir in den Norden die belebte Straße nach Gdańsk entlang, wir biegen nach rechts in eine schmale Asphaltstraße nach Kozięc ab, wir fahren an den Bebauungen vorbei. An der rechten Seite sehen wir das Tal des Flusses Wisła und die in seine Richtung abfallenden Hohlwege. Die Straßendecke ändert sich auf Pflaster, später fahren wir den Feldweg bis zur Grenze der Woiwodschaft entlang, einer Route die sich mit dem Verlauf der schwarzen Fahrradroute durch das Tal von Dolna Wisła überdeckt und mit der man bis zu Tczew in der Pomorskie Woiwodschaft gelangen kann.

Wiślana Trasa Rowerowa

(odcinek Świecie – Bydgoszcz)

Wiślana Trasa Rowerowa na odcinku ze Świecie do bydgoskiego Fordonu prowadzi prawie wyłącznie asfaltowymi drogami. Trasa jest łatwa i w wielu miejscach malownicza.

Świecie – Topolno (19 km)

Od mostu na Wdzie opodal ruin krzyżackiego zamku poruszamy się na południowy zachód, mijamy kościół starofarny i pozostałości średniowiecznych murów miejskich. Asfalem mknijemy do Głogówka Królewskiego, przecinamy bardzo ruchliwą drogę krajową z Gdańskiem do Torunia i wąskim odcinkiem przy wale przeciwpowodziowym mknijemy do Kosowa, gdzie skręcamy w prawo do Gruczna. Na skrzyżowaniu przy kościele warto pojechać prosto do dawnego zabytkowego młyna. Ze wsi wyjeżdżamy na południowy zachód. Mijamy z prawej strony, urozmaicone parowami, strome nadwiślańskie zbocza, na których utworzono rezerwat przyrody Ostnicowe Parowy Gruczna. Z lewej widzimy drogę dojazdową do Chrystkowa, gdzie stoi mennonicka chałupa z 1770 r. Za Topolinkiem dojeżdżamy do zakrętu i skrzyżowania z drogą do punktu widokowego – grodziska Talerzyk. W Topolnie dojeżdżamy do zabytkowego kościoła. U podnóża zboczy doliny Wisły, naprzeciw sakralnego budynku znajduje się pomnik przyrody – źródło św. Rocha.

Gorący Rezerwat

Rezerwat stepowy Ostnicowe Parowy Gruczna został utworzony w celu ochrony muraw kserotermicznych (ciepłolubnych), w tym ostnic Jana. Powierzchnia gleby nagrzewa się latem do temperatury około 60 stopni Celsiusza.

Parametry:

- Długość: 46 km
- Oznakowanie: 4/4
- Trudność: 4/5

Nawierzchnia:

- Asfalt: 100%
- Szutry, ubite dukty: 0%
- Piasek: 0%

Walory:

- Krajoznawcze, historia regionu: 4/4
- Widoki, krajobraz: 4/4
- Technika jazdy: 1/4
- Unikaty przyrody: 3/4

Topolno – Bydgoszcz (27 km)

Z Topolna wyjeżdżamy drogą na południe, mijamy Rudki i dojeżdżamy do mostku nad Strugą Niewieściańską, przed którą, z prawej strony, znajduje się rozległy Parów Cieleszyński. Przed Grabowem przejeżdżamy obok otoczonej drzewami barokowej kapliczki, a następnie dworu. Z prawej strony widzimy zbocza doliny, które są miejscem występowania lnu austriackiego. Pokonujemy serpentynowy podjazd do Kozielca. Jedziemy dalej wąskim asfalem, mijamy okazałe kasztanowce, wjeżdżamy na główną szosę. Na skraju Włok, odbijamy na drogę prowadzącą do zabytkowego kościołka. Kiedy dojeżdżamy do Gądecza, z lewej strony dochodzi gruntowa droga, prowadząca do malowniczego jaru z największą w regionie jaskinią Bajka.

W Strzelach Górnym na skrzyżowaniu z główną szosą skręcamy w lewo na stromy zjazd do Strzelec Dolnych. We wsi odbywa się co roku Święto Śliwki. Na granicy Bydgoszczy szlak skręca w lewo, a następnie koroną wału przeciwpowodziowego docieramy do centrum Fordonu, niegdyś samodzielnego miasta.

Powrót z Bydgoszczy do Świecie można zaplanować oznakowaną na zielono, międzynarodową trasą rowerową R1 – ok. 60 km. Dochodzi ona do Bydgoszczy w okolicy mostu nad Brdą w Janowie. Następnie prowadzi na północ przez Koronowo, Serock do Świekatowa. Przed wsią skręca w kierunku wschodnim i po ok. 18 km dociera do Gruczna, gdzie jej bieg łączy się z Wiślaną Trasą Rowerową. Szlak R1 skręca przed Świeciem na most w kierunku Chełmna. Do Świecie docieramy kontynuując jazdę wiślanym szlakiem.

OPCJA - Pieszy szlak Nadwiślański z Topolna do Grabowa

Po zmianie przepisów rowerzyści mogą poruszać się po wałach przeciwpowodziowych. Dlatego ciekawą alternatywą jest pokonanie odcinka od Topolna do Grabowa zielonym pieszym szlakiem turystycznym prowadzącym koroną wału. Uciążliwością jest nawierzchnia z betonowych płyt.

Rynek w Świecie
Market in Świecie
Marktplatz in Świecie

Vistula Bicycle Trail (the section of Świecie – Bydgoszcz)

Parameters:

- Length: 46 km
- Marking: 4/4
- Difficulty: 4/5

Surface:

- Asphalt: 100%
- Gravel, beaten roads: 0%
- Sand: 0%

Values:

- Sightseeing, history of the region: 4/4
- Views, landscape: 4/4
- Technique of cycling: 1/4
- Unique specimen of nature: 3/4

The Vistula Bicycle Trail in the section from Świecie to the Fordon district in Bydgoszcz leads almost exclusively on asphalt roads. The trail is easy, and in many places picturesque.

Świecie – Topolno (19 km)

From the bridge over the Wda River near the ruins of the Teutonic castle we head south-west, going past the old Fara Church and the remains of the medieval city walls. An asphalt road takes us quickly to Głogówek Królewski, we cross a very busy national road from Gdańsk to Toruń and follow a narrow section by the flood embankment to Kosowo, where we turn right to Gruczno. At the crossroads by the church it is worth going straight to the old historic mill. From the village we go to the south-west. On the right we go past steep slopes of the Vistula valley, diversified

with gorges on which the "Ostnicowe Parowy Gruczna" (Hoodoo Ravines of Gruczno) Nature Reserve was established. On the left we can see the access road to Chrystkowo, where we can admire a Mennonite cottage from 1770. Past Topolinek we get to a bend and a junction with a road to the vantage point – the Talerzyk fortified settlement. In Topolno we reach the historic church. At the bottom of the Vistula valley slopes, opposite the sacred building, there is a monument of nature – the spring of St. Roch.

Hot nature reserve

The steppe nature reserve of "Ostnicowe Parowy Gruczna" was established to protect xerothermic (thermophile) grassland, including feather grass (*Stipa pennata*). In summer, the surface of the soil warms up to the temperature of about 60°C.

Topolno – Bydgoszcz (27 km)

From Topolno we follow the road south, go past Rudki and reach the bridge over the Struga Niewieściska River, in front of which, on the right, there is the vast Cieleszyński Gorge. Before Grabowo we pass by a Baroque shrine surrounded by trees, and then a manor. On the right we can see the slopes of the valley, on which Austrian flax grows. We cross the serpentine uphill road to Kozielc. Then we cycle on a narrow asphalt road, go past spectacular horse chestnut trees and enter the main road. At the edge of Włóki we turn to the road leading to the historic church. When we reach Gałecz, on the left we can see a dirt road leading to a picturesque canyon with the biggest cave in the region – Bajka (Fable). In Strzelce Górne, at the crossroads with the main road, we turn left to a steep downhill road to Strzelce Dolne. The village hosts the annual celebration of the Plum Festival.

On the border of Bydgoszcz the trail turns left and then we follow the head of the flood embankment to the centre of Fordon, which was once an independent town.

The return from Bydgoszcz to Świecie may be planned along the international R1 bicycle trail, marked green – around 60 km long. It reaches Bydgoszcz near the bridge across the Brda River in Janowo. Then it goes north through Koronowo and Serock to Świekatowo. Before the village it turns to the east and after about 18 km it reaches Gruczno, where the route comes in line with the Vistula Bicycle Trail. The R1 trail turns before Świecie to the bridge in the direction of Chełmno. We reach Świecie following the Vistula trail.

Koronowo na rowerowym szlaku R1 z Bydgoszczy do Świecie

Koronowo on the R1 bicycle trail from Bydgoszcz to Świecie

Koronowo auf der Fahrradwanderroute R1 aus Bydgoszcz nach Świecie

OPTIONAL – Hiking trail by the Vistula River from Topolno to Grabowo

A change in legal regulations has allowed cyclists to ride on flood embankments. Therefore, an interesting alternative is to cover the section from Topolno to Grabowo along the green hiking trail that runs along the top of the embankment. The only difficulty is the road of concrete slabs.

Fahrradroute von Wiśla Świecie – Bydgoszcz Strecke

Brsa w centrum Bydgoszcy
The Brda River in the centre of Bydgoszcz
Fluss Brda im Zentrum von Bydgoszcz

Parameter:

- Länge: 46 km
- Kennzeichnung: 4/4
- Schwierigkeitsgrad: 4/5

Straßendecke:

- Asphalt: 100%
- Schotter, gefestigte Waldschneisen: 0%
- Sand: 0%

Vorzüge:

- Landeskundliche, Geschichte der Region: 4/4
- Aussichten, Landschaft: 4/4
- Fahrtechnik: 1/4
- Seltenheiten der Natur: 3/4

Die Fahrradroute von Wiśla auf dem Abschnitt aus Świecie nach Fordon bei Bydgoszcz führt fast ausschließlich die Asphaltstraßen entlang. Die Route ist einfach und an vielen Stellen malerisch.

Świecie - Topolno (19 Km)

Ab der Brücke auf dem Fluss Wda unweit der Ruinen der Deutschordensburg bewegen wir uns nach Südwesten, fahren wir an der Altpfarrkirche und den Resten der mittelalterlichen Stadtmauer vorbei. Über den Asphalt eilen wir nach Głogówko Królewskie, wir schneiden die sehr belebte Bundesstraße aus Gdańsk nach Toruń durch und den schmalen Abschnitt an der Hochwasserschutzmauer entlang eilen wir

Festiwal Smaku w Grucznie
Festival of Taste in Gruczno
Geschmacksfestival in Gruczno

nach Kosowo dahin, wo wir rechts nach Gruczno abbiegen. Auf der Kreuzung an der Kirche lohnt es sich geradeaus zu der ehemaligen historischen Mühle zu fahren. Das Dorf verlassen wir nach Südwesten. An der rechten Seite fahren wir an den mit Schluchten abwechslungsreich gestalteten, steilen am Fluss Wisła liegenden Hängen vorbei, auf den das Naturreservat Ostrnicowe Parowy von Gruczno errichtet wurde. Links sehen wir die Zufahrtsstraße nach Chrystkowo, wo die mennonitische Hütte aus dem Jahr 1770 steht. Hinter Topolinek gelangen wir zu einer Kurve und Kreuzung mit der Straße zu dem Aussichtspunkt – der Burg Talerzyk. In Topolno kommen wir in der historischen Kirche an. Am Fuß der Hänge des Tals von Wiśla, gegenüber dem sakralen Gebäude befindet sich das Naturdenkmal – Quelle des Heiligen Roch.

Heißes Naturreservat

Das Steppenreservat Ostrnicowe Parowy von Gruczno wurde zwecks des Schutzes der Trockenrasen (wärmeliebend), darunter der Jans Federgräser. Die Oberfläche des Bodens erwärmt sich im Sommer bis zu 60 Grad Celsius.

Topolno – Bydgoszcz (27 Km)

Aus Topolno fahren wir auf die Straße in Richtung Süden, wir fahren an der Ortschaft Rudki vorbei und kommen zur Brücke über dem Bach Struga Niewieścinska, vor welchem an der rechten Seite sich eine breite Schlucht Cieleszyński befindet. Vor Grabów fahren wir neben der mit Bäumen umgebenen barocken Kapelle und danach zum Herrenhaus. An der rechten Seite sehen wir Hänge des Tals, die ein Ort des Auftretens des österreichischen Leins sind. Wir bewältigen die Serpentinenähnliche Auffahrt nach Kozielsk. Wir fahren weiter die schmale Asphaltstraße entlang, fahren an vorzeigbaren Kastanienbäumen vorbei, wir fahren auf die Hauptstraße. Am

Rande der Ortschaft Włoki, biegen wir in die zu der historischen Kirche führenden Straße ab. Nachdem wir in Gądecz angekommen sind, von der linken Seite kommt die Hauptstraße, die zu der malerischen Schlucht mit der in der Region größten Höhle Bajka führt. In Strzelce Górne an der Kreuzung mit der Hauptstraße biegen wir nach links auf die steile Abfahrt nach Strzelce Dolne ab. In dem Dorf findet jedes Jahr das Fest der Pflaume statt. An der Grenze von Bydgoszcz biegt die Wanderoute nach links, und danach die Krone der Hochwasserschutzmauer entlang gelangen wir zum Zentrum von Fordon, früher einer selbstständigen Ortschaft.

Die Rückkehr aus Bydgoszcz nach Świecie kann man durch die grün gekennzeichnete, internationale Fahrradwanderoute R1 – ca. 60 Km einplanen. Sie kommt nach Bydgoszcz in der Umgebung der Brücke über dem Fluss Brda in Janowo an. Danach führt sie nach Norden durch Koronowo, Serock nach Świekatowo. Vor dem Dorf biegt sie in die östliche Richtung und nach ca. 18 Km kommt sie in Gruczno an, wo ihr Lauf sich mit der Fahrradroute von Wiśla verbindet. Die Wanderoute R1 biegt vor Świecie auf die Brücke in Richtung Chełmno ab. In Świecie kommen wir an, in dem wir die Fahrt die Wiśla-Route entlang fortsetzen.

OPTION – Fußwanderweg von Wiśla aus Topolno nach Grabów

Nach der Änderung der Vorschriften können sich die Radfahrer die Hochwasserschutzmauer entlang bewegen. Deswegen eine interessante Alternative ist die Zurücklegung der Strecke ab Topolno nach Grabowo, die grüne touristische Fußwanderoute entlang, die über die Krone des Damms führt. Eine Beschwerlichkeit ist die Straßendecke aus Betonplatten.

*Wda w Świecie
The Wda River in Świecie
Fluss Wda in Świecie*

*Pomennonicki drewniany dom podcienniowy w Chrystkowie
Post-Mennonite wooden arcade house in Chrystkowo
Altmennonitisches hölzernes Bogenganghaus in Chrystkowo*

*Drewniany dom we wsi Krusze
Wooden house in the village of Krusze
Hölzernes Haus in dem Dorf Krusze*

*Czerwony szlak rowerowy
Red bicycle trail
Rote Fahrradwanderroute*

Inne szlaki

Najciekawsze szlaki rowerowe w okolicy powiatu świeckiego

Wiślana Trasa Rowerowa – odcinek prawobrzeżny (łącznie 210 km, oznaczenie pomarańczowymi tabliczkami z logiem „WTR”)

Dobrzyń nad Wisłą – Toruń – Ostromecko – Chełmno – Grudziądz

Szlak rowerowy „Borowej Ciotki” (czarny, 50 km)

Cekcyn – Iwiec — Wierzchlas – Lisiny – Suchom – M. Gacno – Krzywogoniec – Cekcyn

Szlak rowerowy „Do Piekiełka nad Brdą” (żółty, 25 km),

Cekcyn – Kruszka – Leśnictwo Świt – Uroczysko „Piekiełko” – Rezerwat Przyrody „Dolina Rzeki Brdy” – Knieja – Cekcyn

Szlak rowerowy „Gołębki” (czerwony, 38 km)

Cekcyn - „Jelenia Wyspa” - Gołębek - Woziwoda - Biała - Bielska Struga - Leśnictwo Okiersk - Zalesie - Cekcyn

Szlak Rowerowy Tuchola – Tleń (zielony, 32,5 km)

Tleń – Zdroje – Małe Gacno – Krzywogoniec – Rudzki Most – Cekcyn – Tuchola

Szlak Rowerowy Dookoła Doliny Dolnej Wisły

(zielony, 105 km)
Bydgoszcz - Świecie - Chełmno - Ostromecko – Bydgoszcz

Szlak Rowerowy Po Dolinie Dolnej Wisły

(czarny, 480 km – w większości pokrywa się z przebiegiem Wiślanej Trasy Rowerowej)

Cierpice - Bydgoszcz - Świecie - Nowe - Gniew - Tczew - Kwidzyn - Grudziądz - Świecie - Ostromecko - Zamek Bierżgławski

Other trails

The most interesting bicycle trails in the area of Świecie County

Vistula Bicycle Trail – the right-bank section (total of 210 km, marked with orange plaques with the “WTR” logo)

Dobrzyń on the Vistula – Toruń – Ostromecko – Chełmno – Grudziądz

“Borowa Ciotka” (Aunt from the woods)

Bicycle Trail (black, 50 km)

Cekcyn – Iwiec — Wierzchlas – Lisiny – Suchom – Małe Gacno – Krzywogoniec – Cekcyn

“Do Piekiełka nad Brdą” (To the Little Hell by the Brda River) Bicycle Trail (yellow, 25 km)

Cekcyn – Kruszka – Świt Forest District – “Piekiełko” (Little Hell) wilderness spot – “Dolina Rzeki Brdy” (Brda River Valley) Nature Reserve – Knieja – Cekcyn

“Gołębki” Bicycle Trail (red, 38 km)

Cekcyn – „Jelenia Wyspa” (Deer Island) – Gołębek – Woziwoda – Biała – Bielska Struga – Okiersk Forest Inspectorate – Zalesie – Cekcyn

Tuchola – Tleń Bicycle Trail (green, 32.5 km)

Tleń – Zdroje – Małe Gacno – Krzywogoniec – Rudzki Most – Cekcyn – Tuchola

Bicycle Trail around the Lower Vistula Valley (green, 105 km)

Bydgoszcz – Świecie – Chełmno – Ostromecko – Bydgoszcz

Bicycle Trail along the Lower Vistula Valley (black, 480 km – mostly coincides with the Vistula Bicycle Trail)

Cierpice – Bydgoszcz – Świecie – Nowe – Gniew – Tczew – Kwidzyn – Grudziądz – Świecie – Ostromecko – Zamek Bierżgławski

Andere Wanderwege

Die interessantesten
Fahrradwanderrouten in der
Umgebung des Świecki Kreises

Fahrradroute von Wisła – Linksuferstrecke

(Insgesamt 210 Km, Kennzeichnung mit
orangenfarbenen Schildern mit dem Logo
„WTR“)

Dobrzyń am Wisła – Toruń – Ostromecko –
Chełmno – Grudziądz

Dolina Dolnej Wisły
The Lower Vistula Valley
Tal von Dolna Wisła (Foto / Photo: Krzysztof Mirota)

Fahrradwanderweg „Borowej Ciotki“

(schwarz, 50 km)

Cekcyn – Iwiec — Wierzchlas – Lisiny – Suchom
– M. Gacno – Krzywogoniec – Cekcyn

Fahrradwanderweg „Do Piekiełka nad Brda“ (gelb, 25 km)

Cekcyn – Kruszka – Försterei Świt – Forstrevier
„Piekiełko“ – Naturreservat „Dolina Rzeki Brdy“
(Tal des Flusses Brda) – Knieja – Cekcyn

Fahrradwanderweg „Gołębki“ (rot, 38 km)

Cekcyn - „Jelenia Wyspa“ - Gołębek -
Woziwoda - Biała - Bielska Struga - Försterei
Okiersk - Zalesie - Cekcyn

Fahrradwanderweg Tuchola – Tleń

(grün, 32,5 km)

Tleń – Zdroje – Małe Gacno – Krzywogoniec –
Rudzki Most – Cekcyn – Tuchola

Fahrradwanderroute Rundum das Tal von Dolna Wisła (grün, 105 km)

Bydgoszcz - Świecie - Chełmno - Ostromecko -
Bydgoszcz

Pałac w Rulewie
Palace in Rulewo
Palast in Rulewo (Foto / Photo: Dariusz Barabaś)

Fahrradwanderroute, Durch das Tal von
Dolna Wisła (schwarz, 480 Km – über-
wiegend überdeckt sie sich mit dem Verlauf der
Fahrradroute von Wisła)

Cierpice - Bydgoszcz - Świecie - Nowe - Gniew
- Tczew - Kwidzyn - Grudziądz - Świecie -
Ostromecko - Zamek Biergłowski

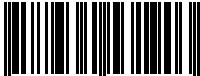

Starostwo Powiatowe w Świeciu
86-100 Świecie, ul. Gen. Józefa Hallera 9
tel. +48 52 56 83 100, 52 56 83 101, fax +48 52 56 83 102
e-mail: promocja@csw.pl
www.csw.pl

VEGA Studio Adv. Tomasz Müller
82-500 Kwidzyn, ul. Grudziądzka 22/3A
www.grupavega.pl
e-mail: biuro@grupavega.pl

ISBN 978-83-64531-90-3

9 788364 531903

Tekst:

Marcin Wasilewski, Włodzimierz Bykowski

Zdjęcia:

Marcin Wasilewski

Tłumaczenie:

j. angielski - Ewa Androsiuk-Kotarska

j. niemiecki - Jacek Stopikowski

Opracowanie graficzne

i przygotowanie do druku:

Agnieszka Zdaniewicz

Zdjęcia:

O ile nie zaznaczono inaczej pochodzą z archiwum
Starostwa Powiatowego w Świeciu

Marketing:

Adam Talarczyk

Koordynator wydania:

Katarzyna Bączyńska, Joanna Müller

Wszelkie prawa zastrzeżone / All rights reserved

Printed in Poland – Kwidzyn 2014

Przedruk i powielanie w jakiekolwiek
formie jest zabronione

ISBN 978-83-64531-90-3